

Växtskydds- året 2005

Halland, Skåne och Blekinge

Denna skrift erhålls endast via Internet;
www.sjv.se/vsc

INNEHÅLL

Av Torbjörn Ewaldz och Gunilla Berg

Inledning	3
Vädret 2004/05	4
Höstvete	8
Råg	15
Rågvete	18
Höstkorn	20
Vårvete	23
Vårkorn	26
Havre	29
Ärter	32
Höstraps	34
Potatis	37
Sockerbetor	40

INLEDNING

I denna skrift sammanfattas resultaten av prognos- och varningsverksamheten i Halland, Skåne och Blekinge under växtskyddsåret 2005. Årets redovisning är kortfattad, presenteras endast i digital form och består främst av tabeller och figurer.

Figur 1. Karta över Skåne med områdesindelning.

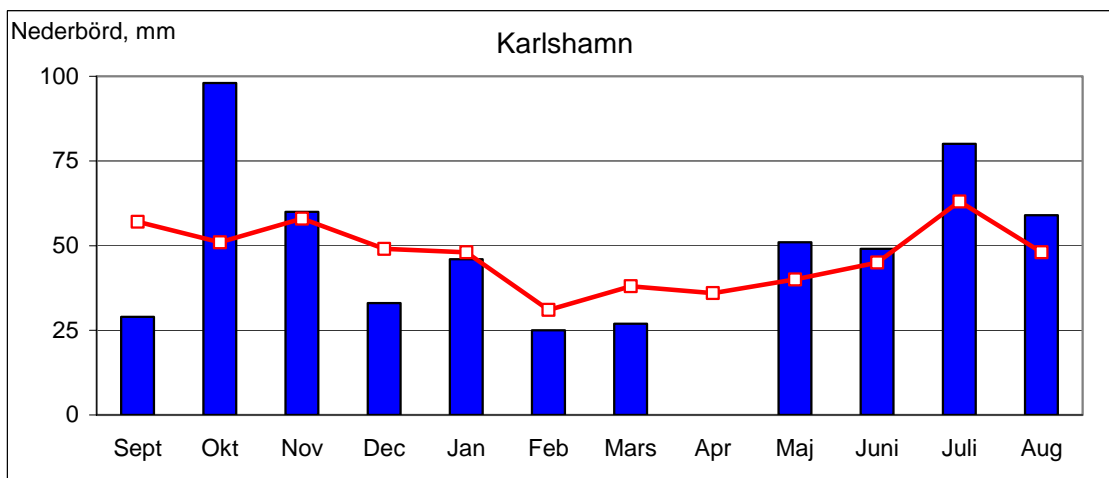
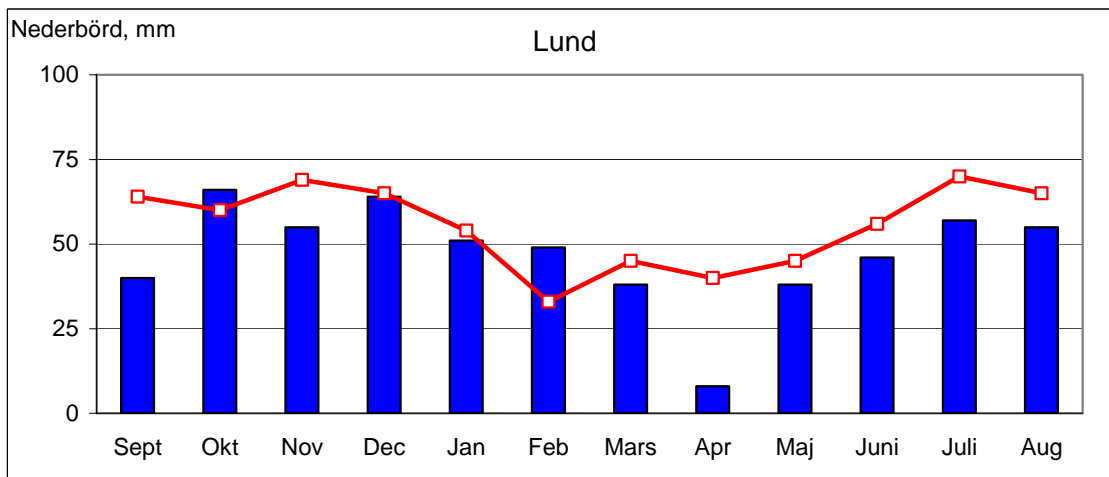
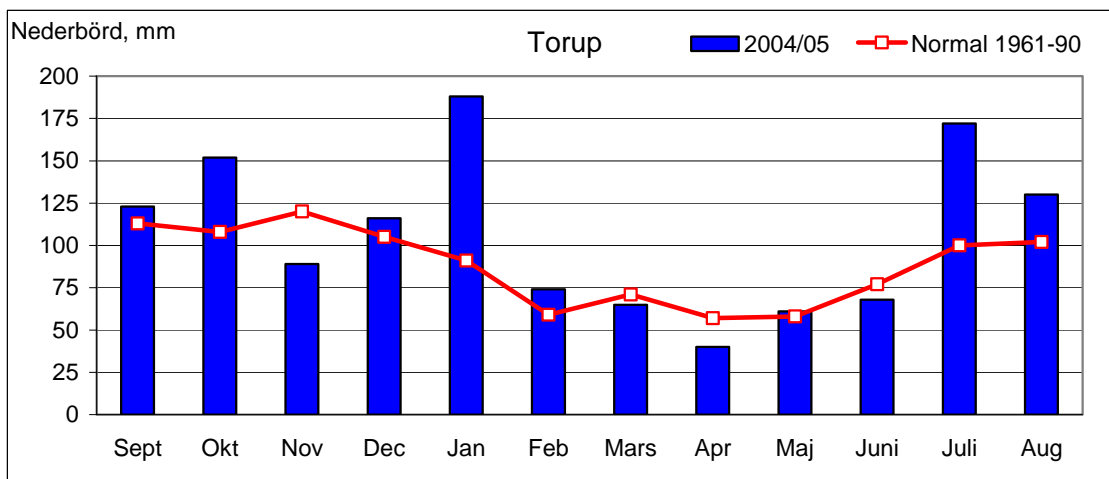
Från och med 2003 har en del sortförsök för stråsäd utnyttjats som varningsfält i en del tre till fyra sorter i olika sortförsök – detta medför att antalet varningsfält kan vara betydligt större än i motsvarande gröda fram till 2002 (tabell 1).

Tabell 1. Antal varningsfält under 2005 för tolv grödor i sju områden.

Område	Höst-vete	Råg	Råg-vete	Höst-korn	Vår-vete	Vår-korn	Havre	Ärter	Höst-oljev	Vår-oljev	Potatis	S-betor	Σ
Halland	6	1	2	3	1	6	6	1	0	2	6	6	40
NV Skåne	18	2	5	4	2	14	6	6	2	1	0	3	63
SV Skåne	25	6	4	5	7	15	3	1	2	0	2	2	72
M Skåne	4	4	0	0	0	5	1	1	1	0	1	1	18
SÖ Skåne	16	3	1	2	1	11	0	2	2	0	3	2	43
NÖ Skåne	7	2	2	1	3	7	2	2	1	0	2	3	32
Blekinge	4	1	1	2	2	4	3	1	0	0	3	2	3
Σ	80	19	15	17	16	62	21	14	8	3	17	19	291

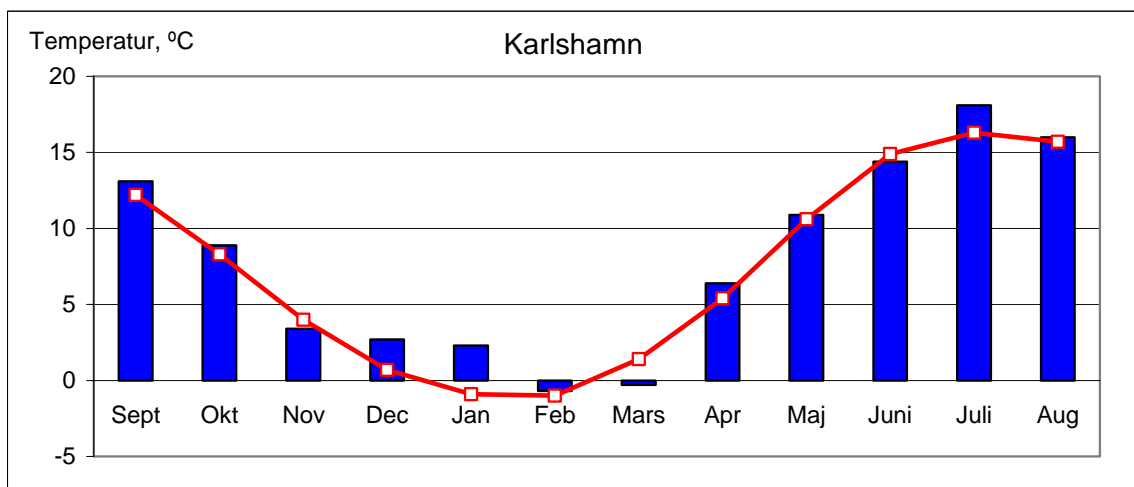
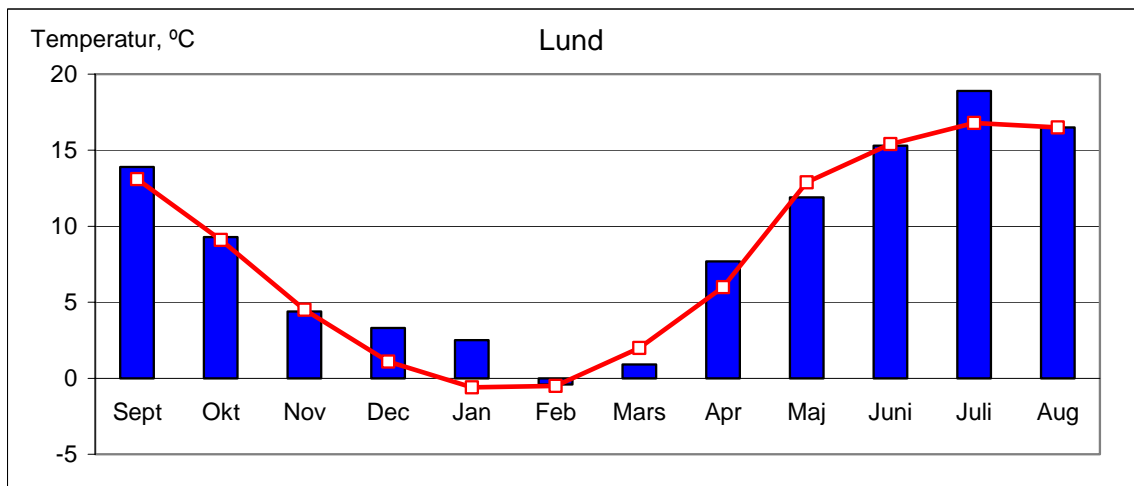
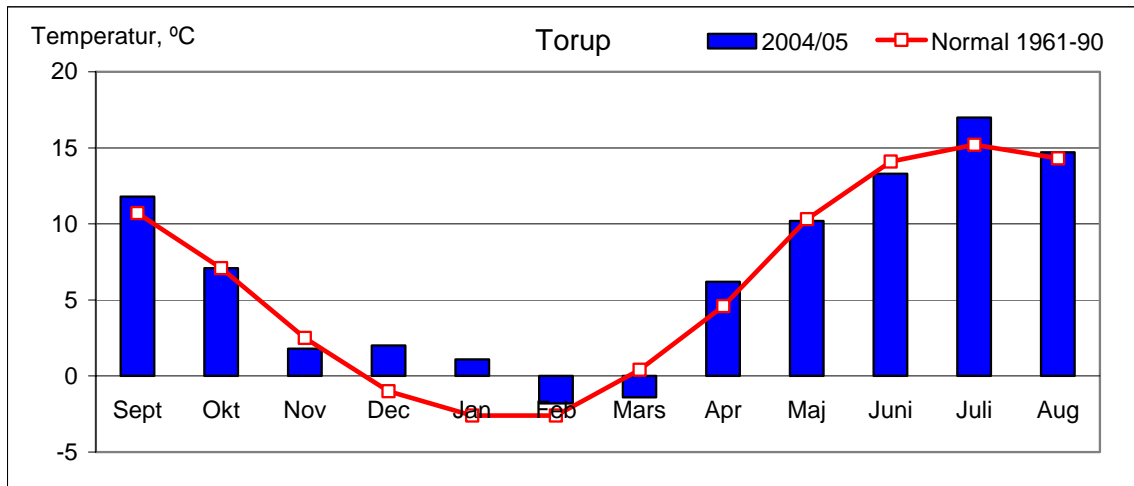
VÄDRET 2004/05

SMHIs väderstation i Halmstad har i år ersatts av Torup pga bemanningsproblem vid halmstadstationen. Temperaturen låg på normala nivåer hela hösten (september – november) medan nederbörden var mer skiftande. September var torrare än normalt men regnet räckte i de flesta fall till att undvika gröningsproblem för höstsåden. Oktober bjöd på mer nederbörd än normalt medan november var något regnfattigare.

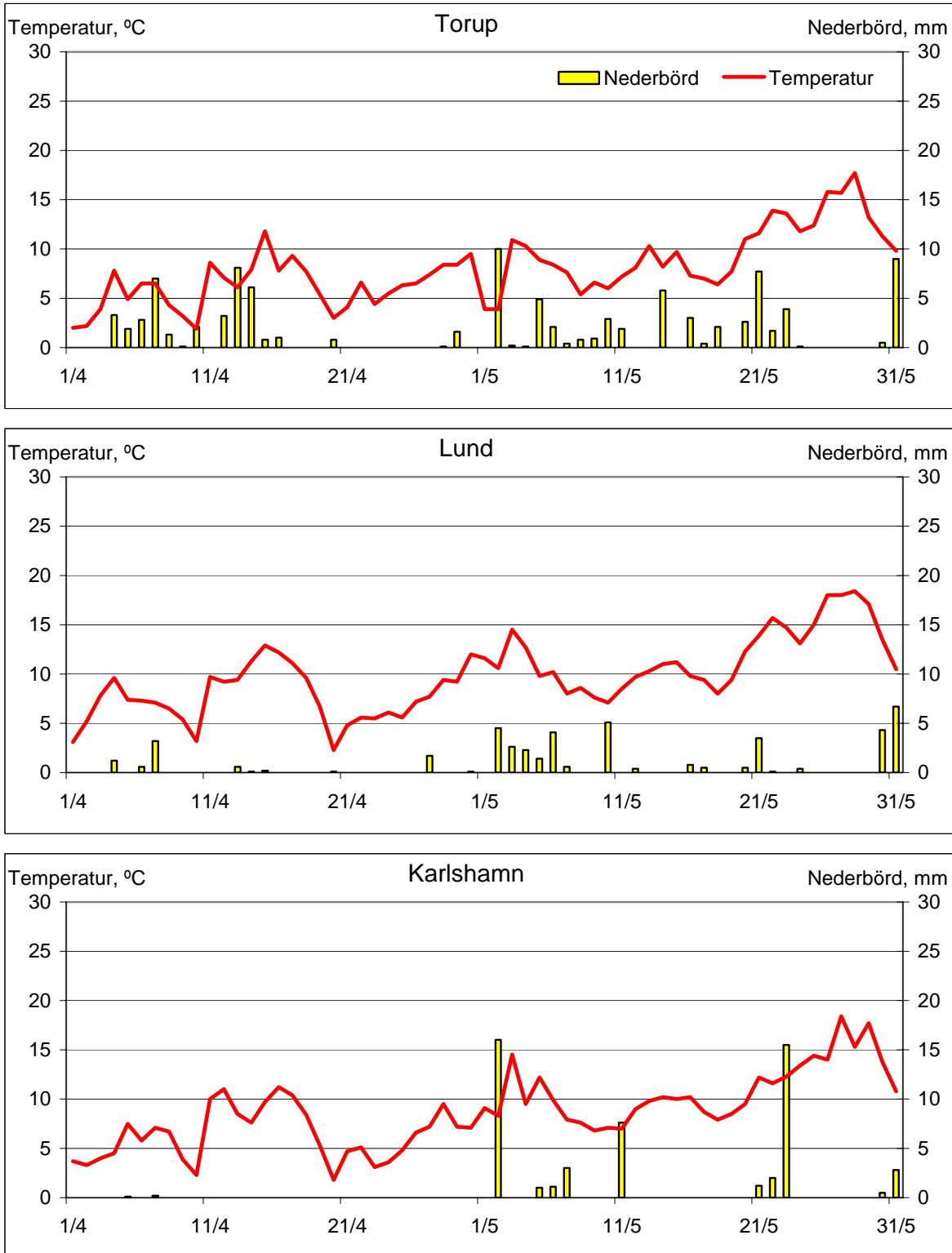
Figur 2. Månadsvis nederbörd vid tre olika platser 2004/05 (enl. SMHI).

December och januari var klart varmare än normalt medan februari uppvisade normala temperaturer. Förutom i Torup var nederbörden ganska normal under dessa månader. Mars var kallare än normalt vilket ledde till ett något fördröjt vårbruk. I april var nederbörden minimal och torkan fortsatte speciellt i sydöstra och södra Skåne. Några regndagar i slutet av maj och början av juni ger den något vilseledande bilden av dessa månader som normala i regnhänseende när de upplevdes som mycket torra.

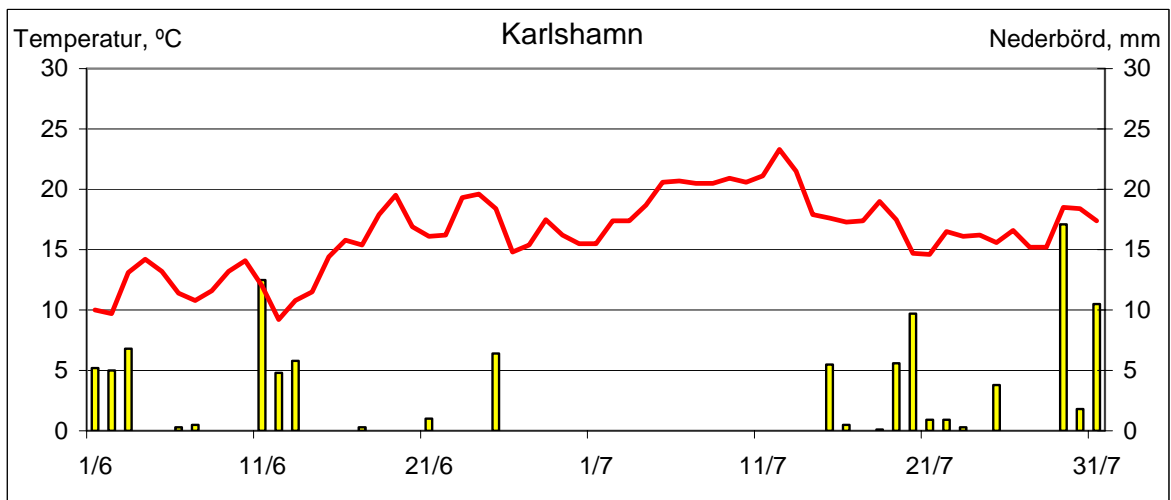
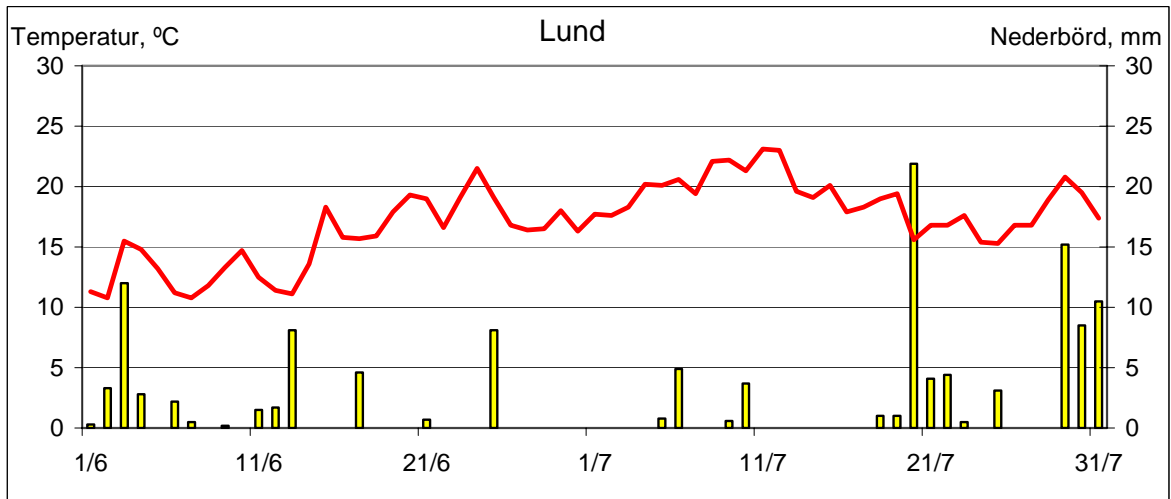
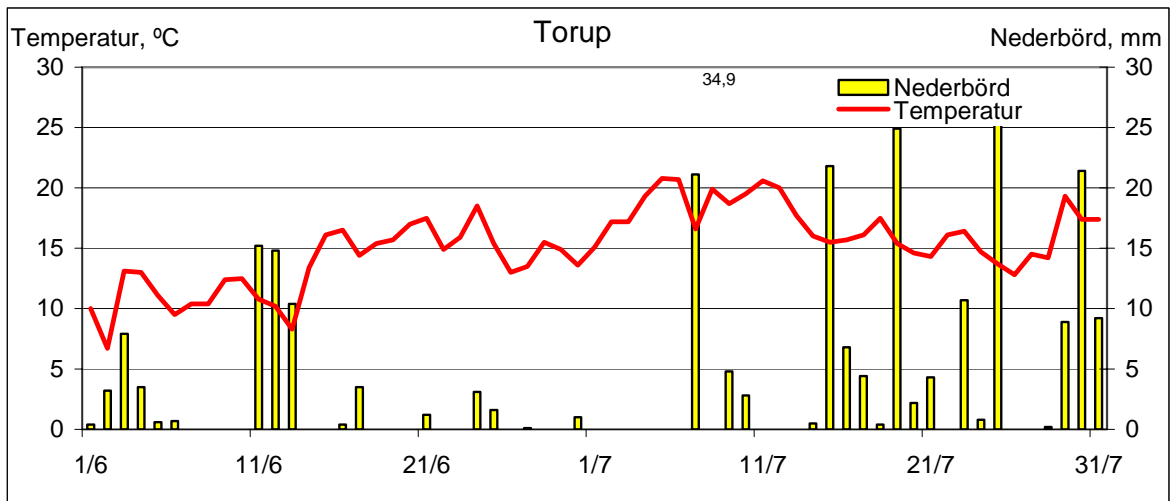
Figur 3. Månadsvis temperatur vid tre olika platser 2004/05 (enl. SMHI).

En ihållande värmeperiod utan regn från midsommar till senare delen av juli innebar att stråsåden fick ett snabbt mognadsförlopp. Trots detta bärgades höga grundskördar i

Figur 4. Dygnsvis nederbörd och medeltemperatur april - juli 2005 vid tre olika platser.

höstvetet. En möjlig orsak är att den torra och svala våren innebar att höstsåden inte lockades att sätta så många sidoskott.

Diagrammen, som bygger på data från SMHI, skall läsas över bägge sidorna.

HÖSTVETE

Sammanfattning

Utmärkande för odlingsåret var den långa torrperioden tillsammans med rel svalt väder under försommaren. Grundskördarna för höstvete blev förvånansvärt höga och betydelsen av svampsjukdomar liten. I april noterades ganska kraftiga angrepp av svartpricksjuka, däremot små angrepp av vetets bladfläcksjuka (DTR), även i fält med halmrester och vete som förfrukt. Precis som under 2004 bromsades dessa två svampars fortsatta utveckling av det torra vädret som därefter följde under våren. Först i slutet av blomningen började angreppen åter att öka - i fält utan vete som förfrukt noterades DTR först i mitten av juli (ca 1-2 v senare än normalt). Slutangreppen av såväl svartpricksjuka som DTR blev därför små, mindre än 2004. Mjöldagg förekom i något mindre omfattning än normalt och även angreppen av brun- och gulrost var små.

Brådmognad förekom och hade många orsaker, där torkan under vår och sommar samt temperaturer närmare 30° C under andra veckan i juli var en orsak. Övriga faktorer som hade betydelse var stråfusarios med mörkfärgning runt noder och på stråbasen samt angrepp av stråknäckare som blev större än under de senaste tre åren. Dessutom förekom en del angrepp av rotdödare samt skarp ögonfläck.

Sädesbladlössen höll sig till en början på låga nivåer men när värmen satte in vid midsommar ökade även bladlusangreppen. I andra veckan av juli (mjölkmodnad) hade ca 10 % av prognosfälten uppnått bekämpningströskeln. I vissa fält där lössbehandling gjorts vid axgång uppstod därmed behov av ytterligare en bekämpning, Sädesbladlössen satt dock inte kvar lika länge som under 2004, förmodligen pga att den snabba avmognaden minskade smakligheten för lössen.

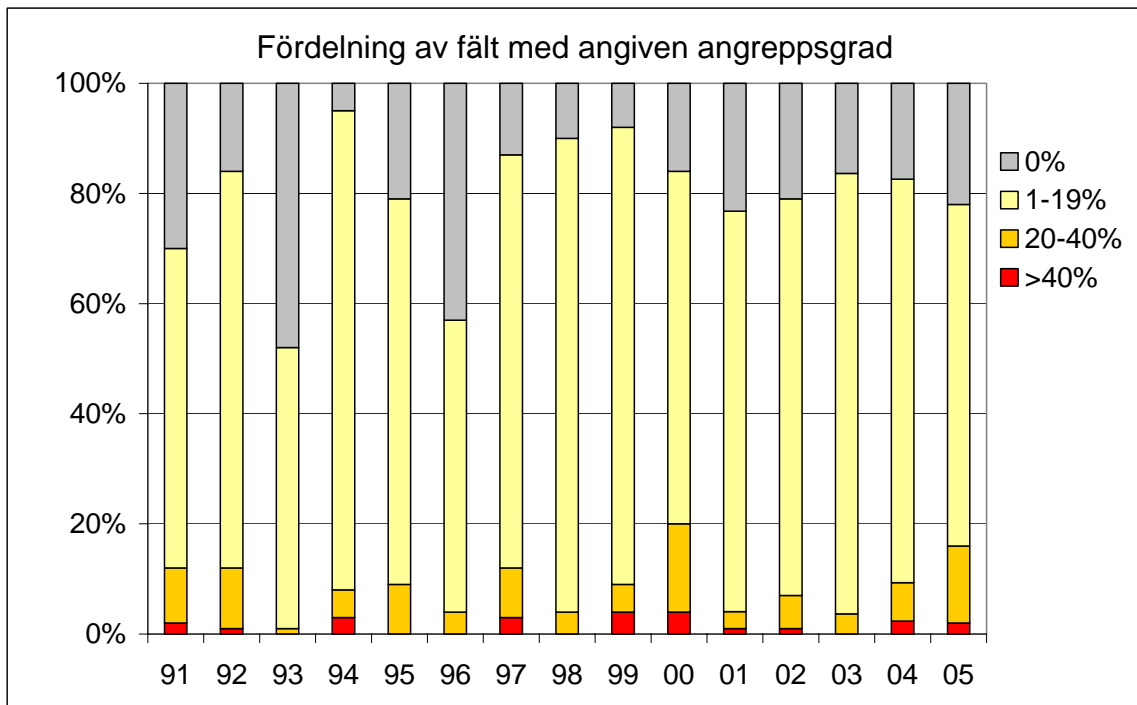
Omfattning och sortfördelning

Tabell 2. Områdesvis sortfördelning i varningsfälten i höstvete år 2005.

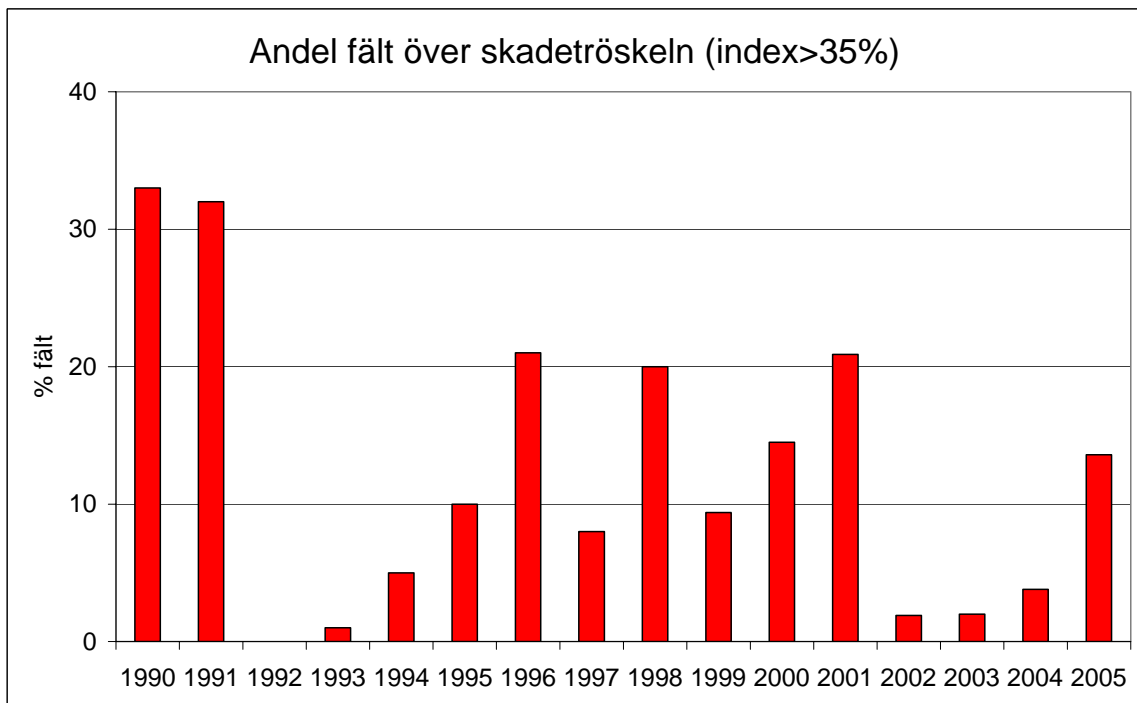
	Bill	Cubus	Gnejs	Harnesk	Kris	Marshal	Olivin	Ritmo	Tommi	Tulsa	Övr	Summa
Halland	0	0	0	1	2	2	1	0	0	0	0	6
NV Skåne	0	2	6	0	5	1	0	0	2	2	0	18
SV Skåne	0	0	7	0	6	2	0	2	1	4	3	25
M Skåne	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	0	4
SÖ Skåne	1	2	2	0	4	5	0	0	0	1	1	16
NÖ Skåne	0	0	2	0	3	0	1	0	0	1	0	7
Blekinge	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1	4
Summa	1	4	17	1	22	14	3	2	3	8	5	80

Stråbassjukdomar

Stråknäckare

Figur 5. Angrepp (% angr skott) av stråknäckare under våren i höstvetete 1991-2005. Gradering i DC 30-32.

Figur 6. Andel undersökta fält i höstvetete som överskridit skadetröskeln (index 35) för stråknäckare i DC 75 under 1990-2005.

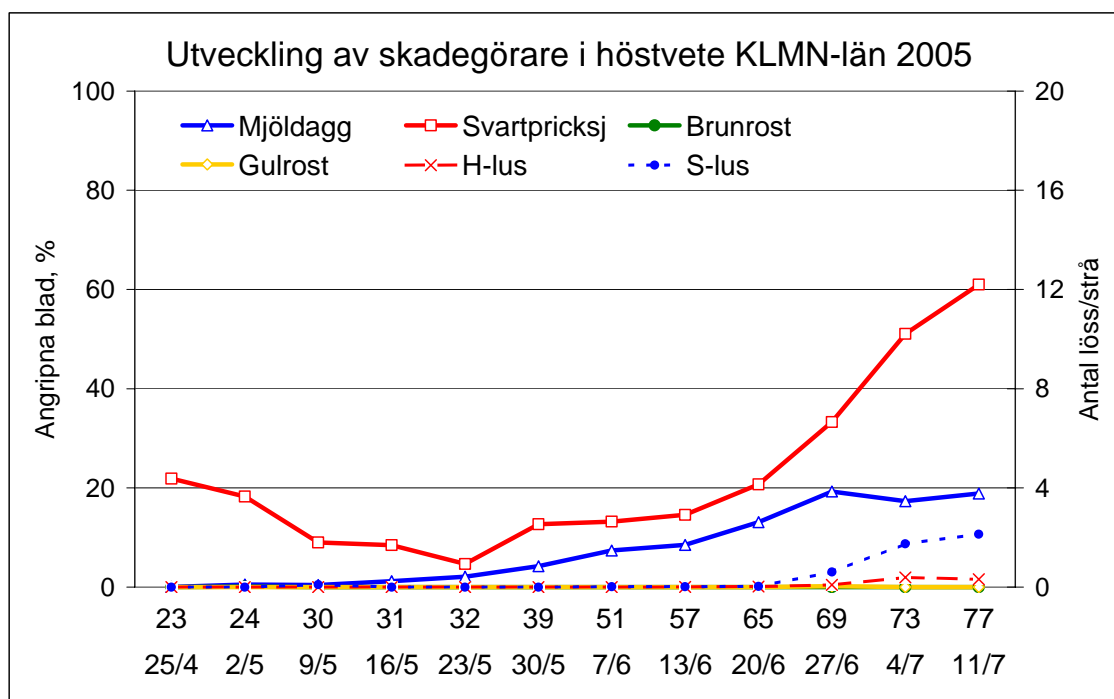
Rotdödare

Tabell 3. Angrepp av rotdödare (index) i höstvet, områdesvis, 1999-2005.

Område	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Halland	4	7	9	11	7	7	2
NV Skåne	6	13	8	5	7	6	9
SV Skåne	11	11	10	6	4	3	8
M Skåne	7	10	8	6	17	1	9
SÖ Skåne	8	21	8	4	5	6	4
NÖ Skåne	10	4	10	2	7	4	7
Blekinge	3	-	10	2	4	1	1
Medelvärde	7	11	9	5	7	4	6

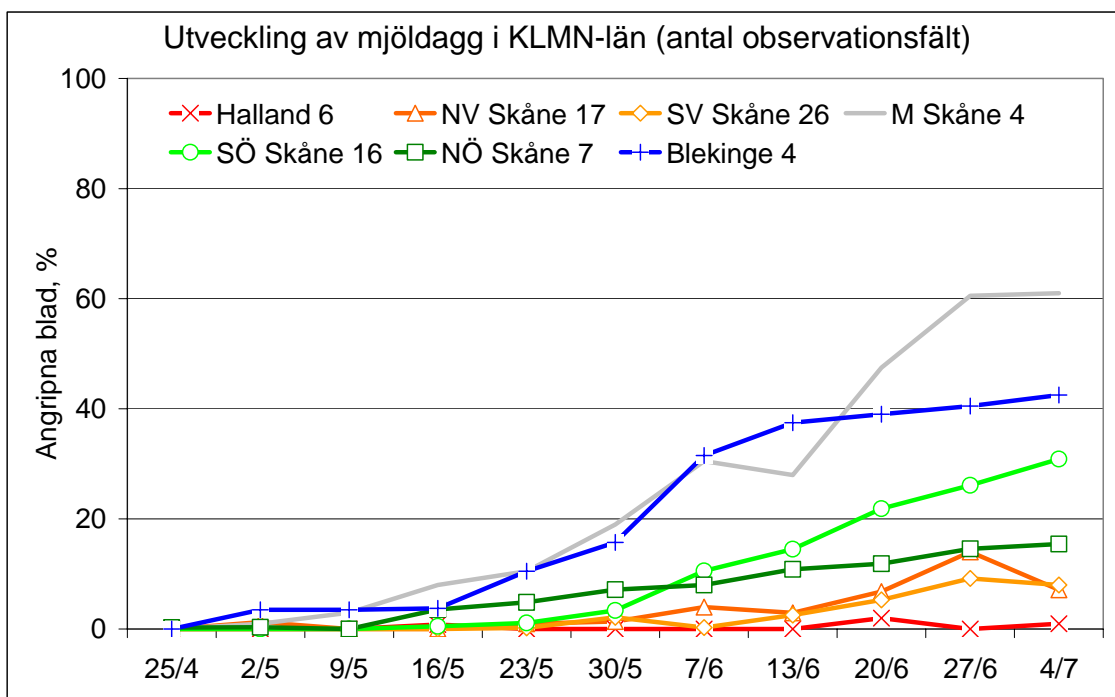
Bladsjukdomar och insektsangrepp

Allmänna nivåer

Figur 7. Skadegörarutveckling i höstvet 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

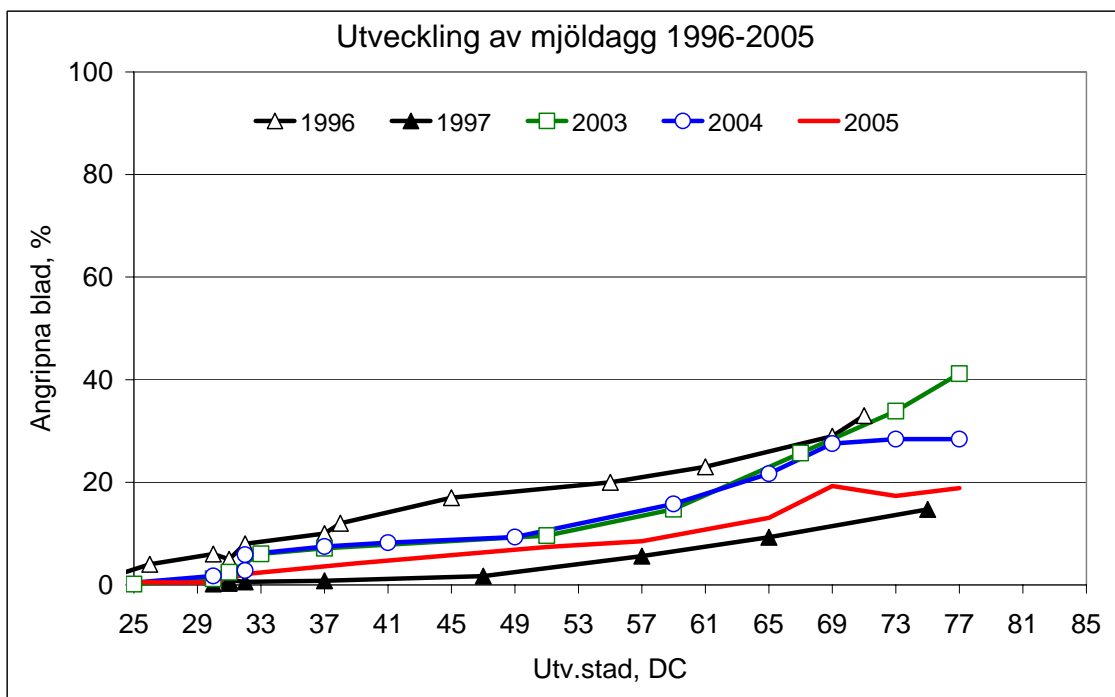
Mjöldagg

Figur 8. Utveckling av mjöldagg i höstvetete 2005, fördelat på sju områden.

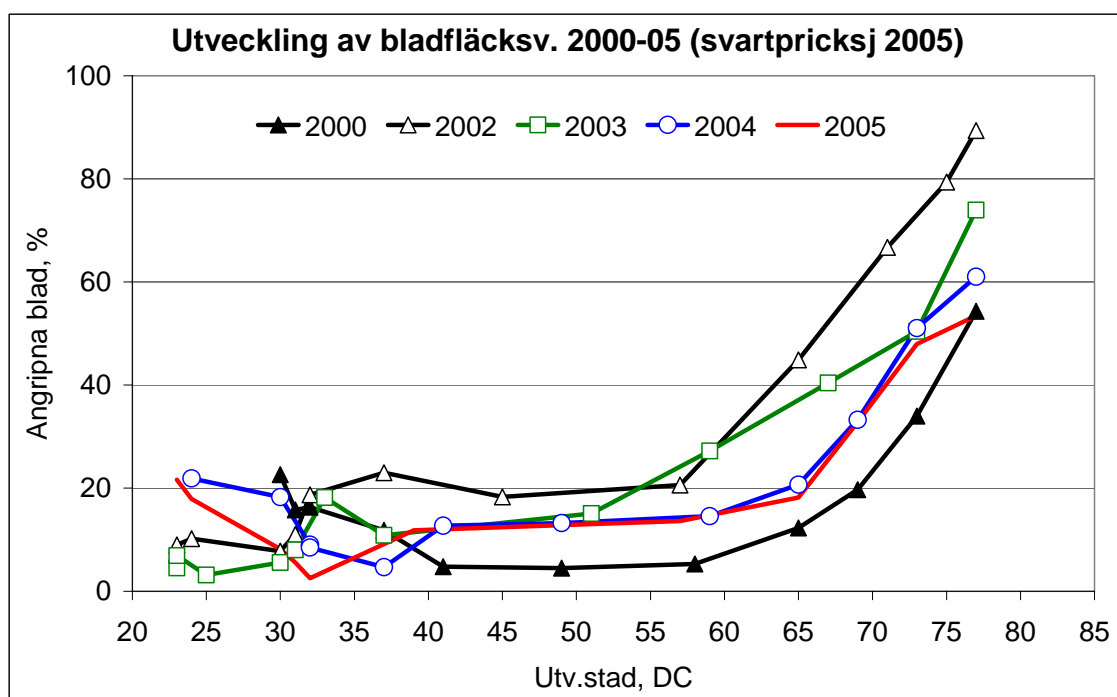
Årsvisa jämförelser

Mjöldagg

Figur 9. Utveckling av mjöldagg i höstvetete 2003-2005 samt extremåren 1996 och 1997. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Svartpricksjuka

Figur 10. Utveckling av svartpricksjuka i höstvetete 2000-2005. Under 2000-2004 ingår till mindre del även vetets bladfläcksjuka i värdena. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Tabell 4. Ackumulerad nederbörd¹ (mm) före och efter höstvetets axgång, angrepp av bladfläckschampar i varningsfälten (medeltal för Skåne, Halland och Blekinge) samt merskörd för fungicidbehandling i DC 46-60 från försök i Skåne.

År	Axbgång DC 55	Ackumulerad nederbörd ¹ (mm), före och efter axgång (DC 55)		Bladfläckschampar medelv KLMN-län % angripna blad DC 75	Merskörd för behandling i DC 46-60		
		4 v före	4 v efter		Tilt Top 0,8 l/ha	Amistar 1,0 l/ha	Comet 0,5 l/ha
1988	16/6	35	86	62	840		
1989	14/6	24	21	22	80		
1990	12/6	35	87	41	1330		
1991	27/6	98	71	75	970		
1992	12/6	0	2	9	200		
1993	5/6	17	41	8	330		
1994	20/6	52	16	30	220	-40*	
1995	19/6	58	19	55	475	850*	
1996	24/6	35	70	70 ^x	805	1740	
1997	23/6	29	51	75	350	1150	
1998	12/6	38	99	85	625	1145	
1999	17/6	65	43	74		1195	
2000	2/6	52	38	44		605*	
2001	13/6	38	51	74		650	
2002	8/6	40	110	83		1360**	2050**
2003	12/6	54	70	62		950***	1080***
2004	11/6	18	124	61			630****
2005	11/6	43	30	56			340*****

¹=medeltal av sex väderstationer i Skåne ^x DC 71

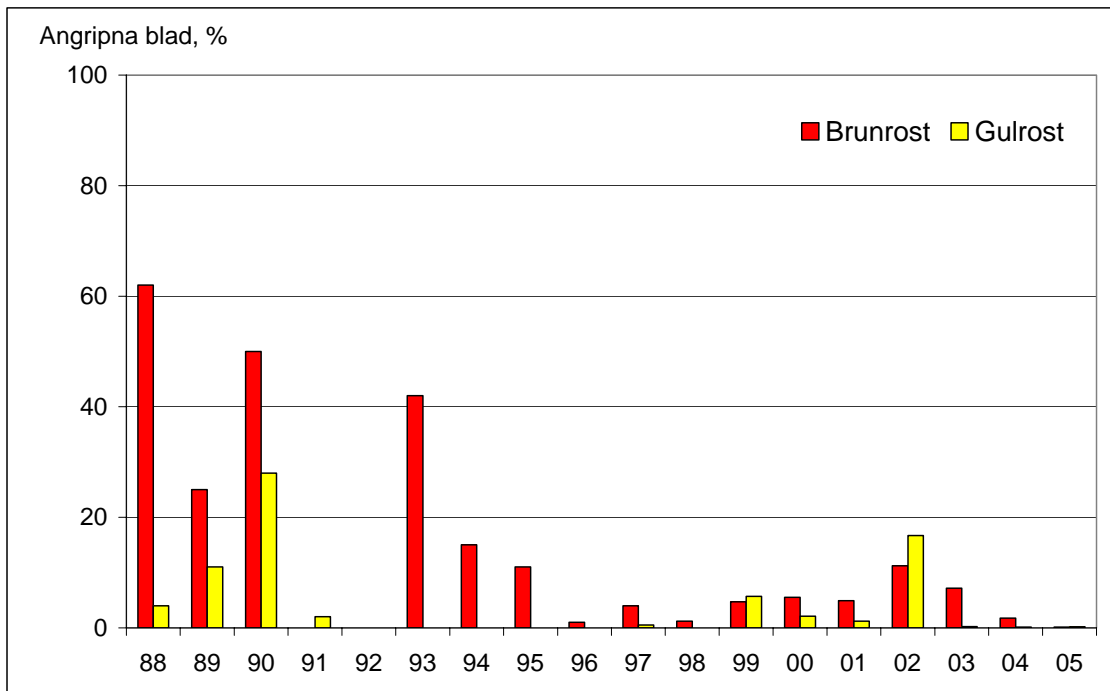
* Få försök ** Dos 0,5 l/ha, fyra försök

*** Fem försök med Amistar + Juventus (0,5+0,5 l/ha) och Comet + Juventus (0,5+0,5 l/ha)

**** Fem försök med Comet + Tilt 250 (0,25+0,25 l/ha)

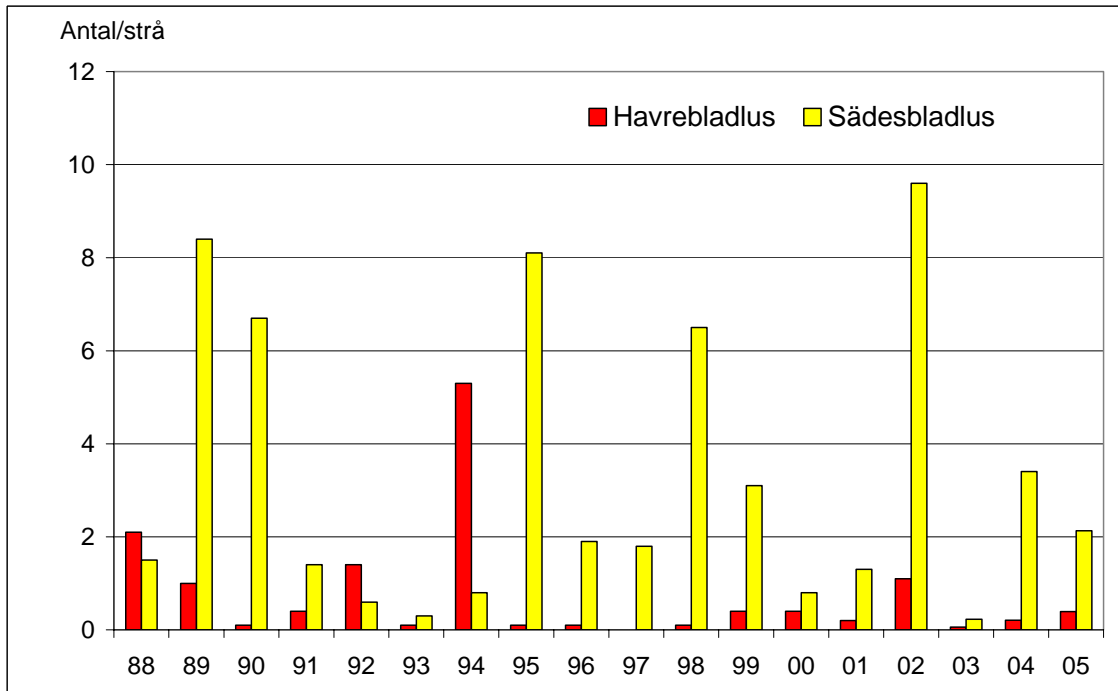
***** Tre försök Comet+Proline (0,2+0,4 l/ha)

Rost

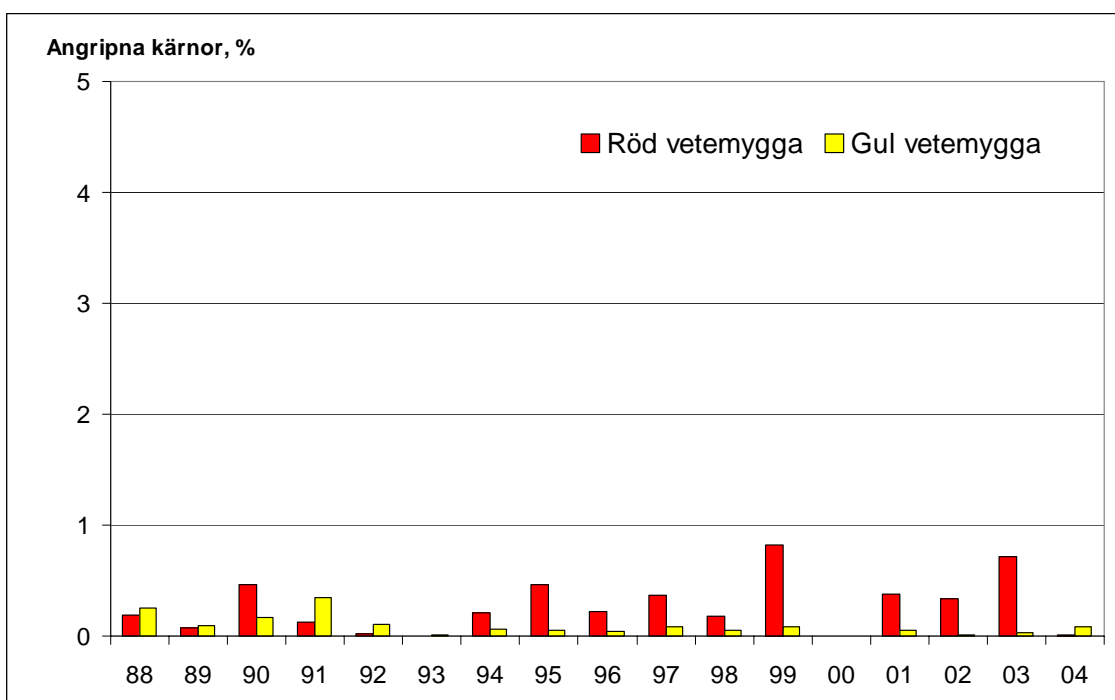
Figur 11. Slutangrepp av brunrost och gulrost i höstvetete 1988-2005.

Bladlöss

Figur 12. Genomsnittligt maxangrepp av havre- och sädesbladlöss i höstvetete 1988-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Vetemyggor

Figur 13. Andel kärnor (%) som angripits av röd- respektive gul vetemygga i höst- och vårvete 1988-2005. Medeltal för Skåne, Blekinge och Halland. [Kompletteras senare i höst]

Övrigt

Fysiologiska bladfläckar av olika typer förekom i viss omfattning, dock mindre än förra året. Fläckarna uppträdde plötsligt, oftast på bladnivå 2 och samtidigt i många fält.

Väderleken under höstvetets blomning var högtrycksbetonad och därmed ogynnsam för fusariumsvamparna. Angrepp av axfusarios förekom mycket sparsamt och de svar som hittills inkommit från mykotoxinundersökningar visar på låga DON- resp ZEA-halter.

RÅG

Sammanfattning

Rågfälten var relativt friska fram till axgång med undantag för vissa angrepp av mjöldagg. Efter axgång ökade angreppen av mjöldagg och blev totalt ganska kraftiga. Angreppen av sköldfläcksjukan var likartade med tidigare år, dvs små angrepp tidigt och en ökning efter axgång. Angreppen av brunrost var mycket små och utan betydelse. Även insektsangreppen var små.

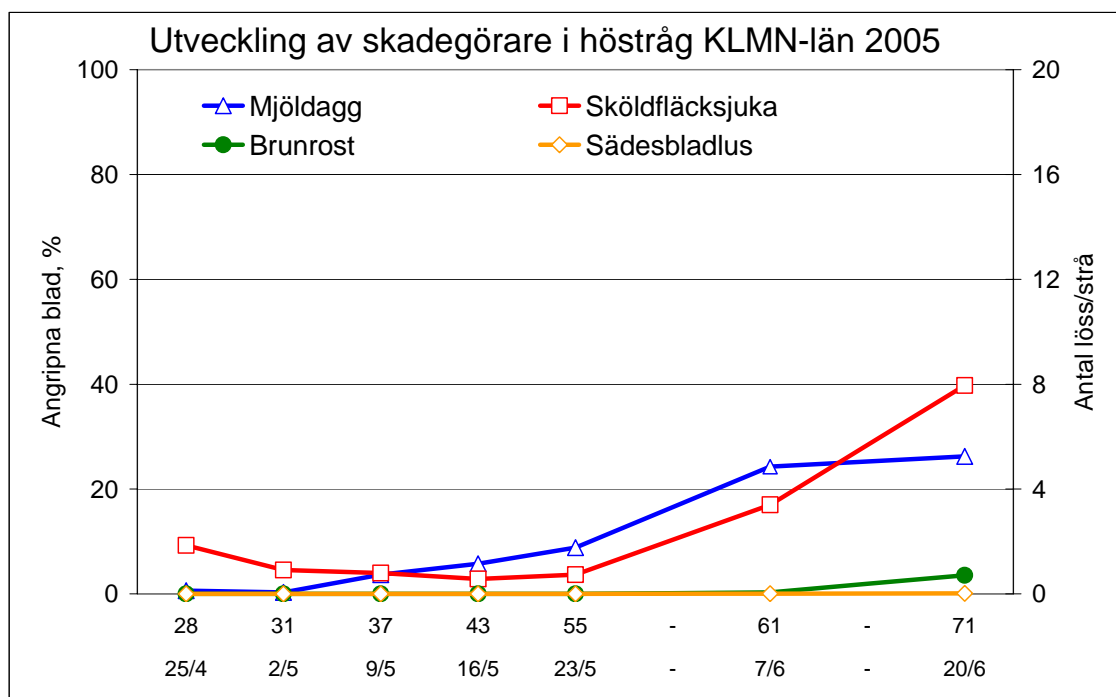
Omfattning och sortfördelning

	Amilo	Matador	Kaskelott	Picasso	Övriga	Summa
Halland	0	0	0	0	1	1
NV Skåne	0	0	0	2	0	2
SV Skåne	1	1	1	3	0	6
M Skåne	1	1	1	1	0	4
SÖ Skåne	0	0	0	3	0	3
NÖ Skåne	0	1	0	1	0	2
Blekinge	0	0	0	1	0	1
Summa	2	3	2	11	1	19

Tabell 5. Områdesvis sortfördelning i varningsfälten i råg år 2005.

Bladsjukdomar och insektsangrepp

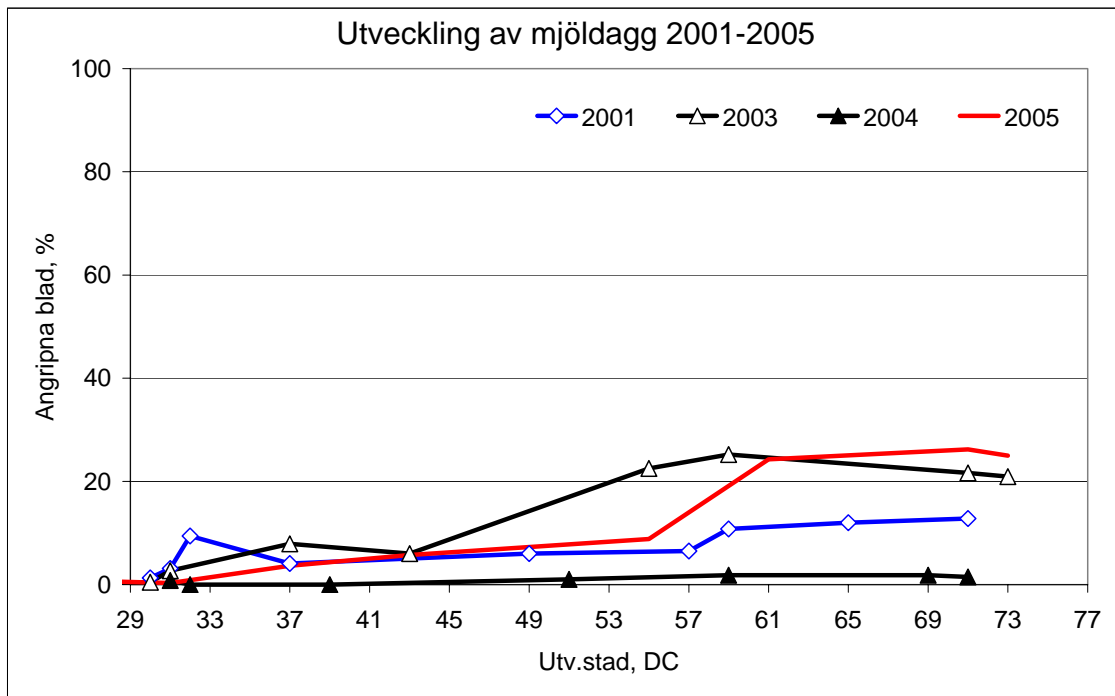
Allmänna nivåer

Figur 14. Skadegörarutveckling i råg 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

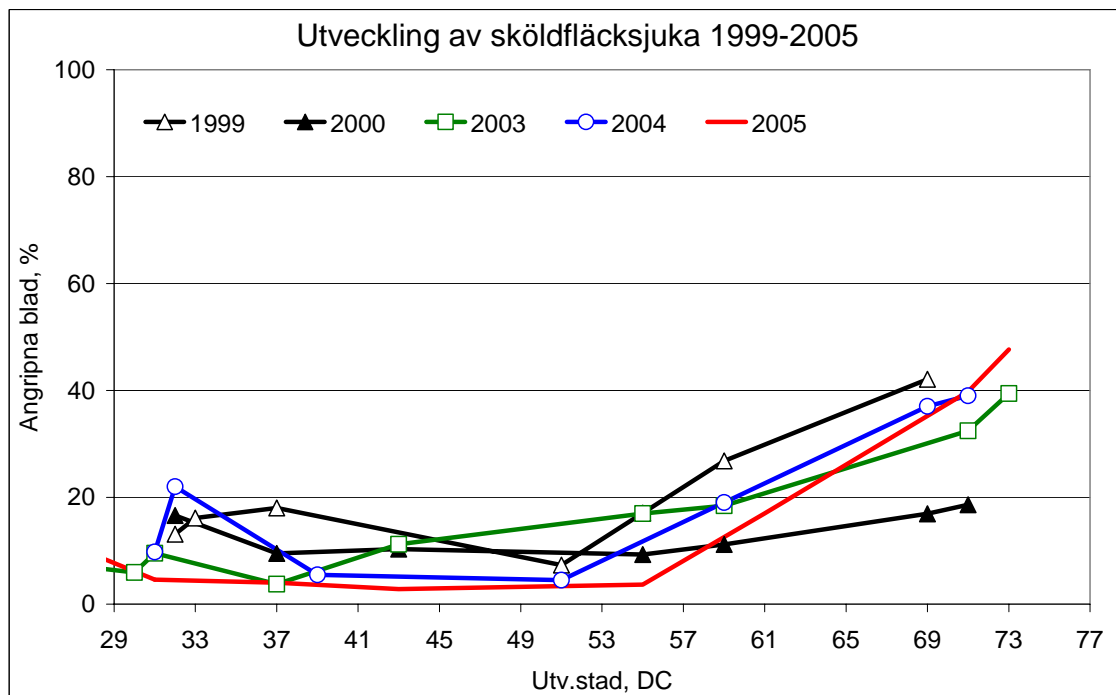
Årsvisa jämförelser

Mjöldagg

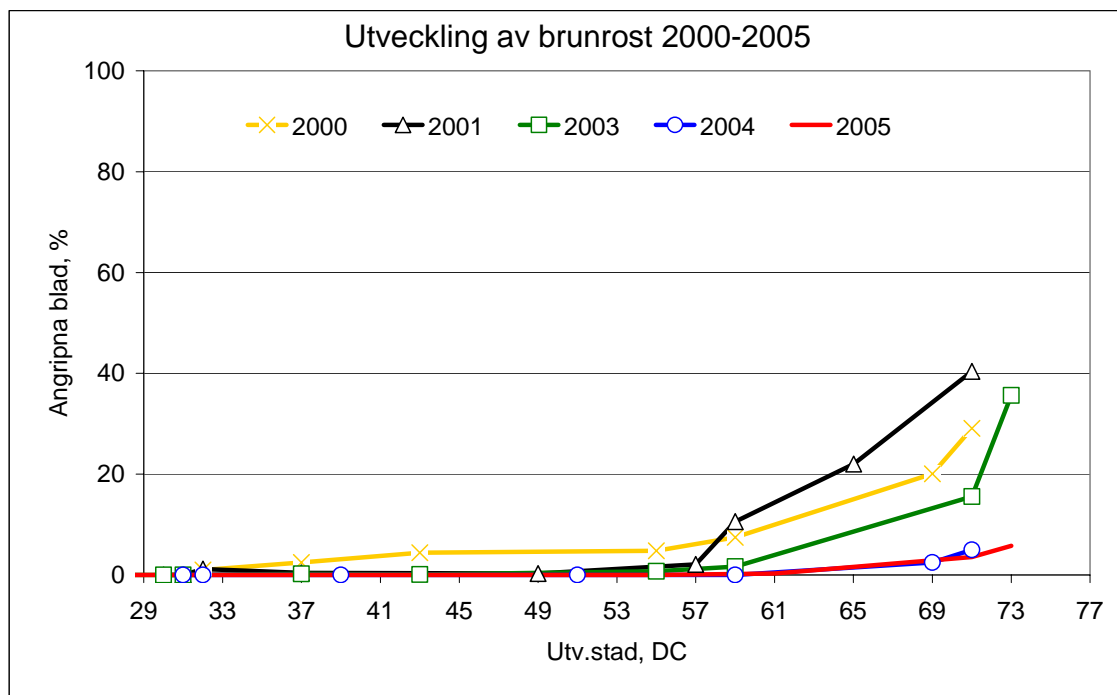
Figur 15. Utveckling av mjöldagg i råg 2001-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sköldfläcksjuka

Figur 16. Utveckling av sköldfläcksjuka i råg 1999-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brunrost

Figur 17. Utveckling av brunrost i råg 2000-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Insekter

Förekomsten av **trips** strax före axgång var mycket liten och bekämpningströskeln uppnåddes inte i något av fälten. Vid mjölkmodnad fanns tripssymptom på 19 % av flaggbladsslidorna (variation 0-67 %).

Enstaka små förekomster av **sädesbladlöss** noterades vid de sista graderingarna.

RÅGVETE

Sammanfattning

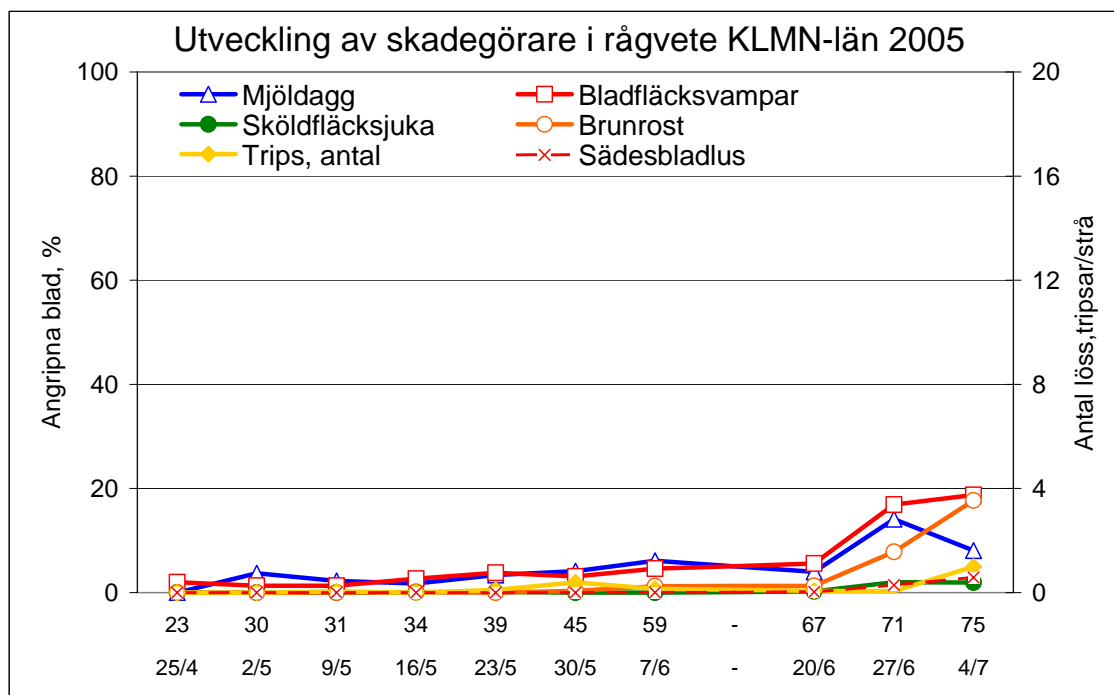
Större angrepp av mjöldagg i rågvete förekom redan under förra året och även i år fanns rel kraftiga angrepp i en del fält, främst i sorten Lamberto. Brunrost noterades redan i mitten av maj, utvecklades vidare runt mjölkmodnad och därmed blev slutangreppet ganska stort. Gulrost noterades i enstaka fält, främst i sorten Dinaro. Det torra vädret medförde att angreppen av bladfläcksvampar (svartpricksjuka och DTR), stråknäckare samt sköldfläcksjuka var ovanligt små. Förekomsterna av trips och bladlöss var också små.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 6. Områdesvis sortfördelning i varningsfälten i rågvete år 2005.

	Algalo	Dinaro	Fidelio	Trimester	Triticon	Övr	Summa
Halland	2	0	0	0	0	1	3
NV Skåne	1	1	1	1	0	0	4
SV Skåne	1	1	2	0	1	0	5
M Skåne	0	0	0	0	0	0	0
SÖ Skåne	0	0	2	0	0	0	2
NÖ Skåne	1	0	0	0	0	0	1
Blekinge	1	0	1	0	0	0	2
Summa	6	2	6	1	1	1	17

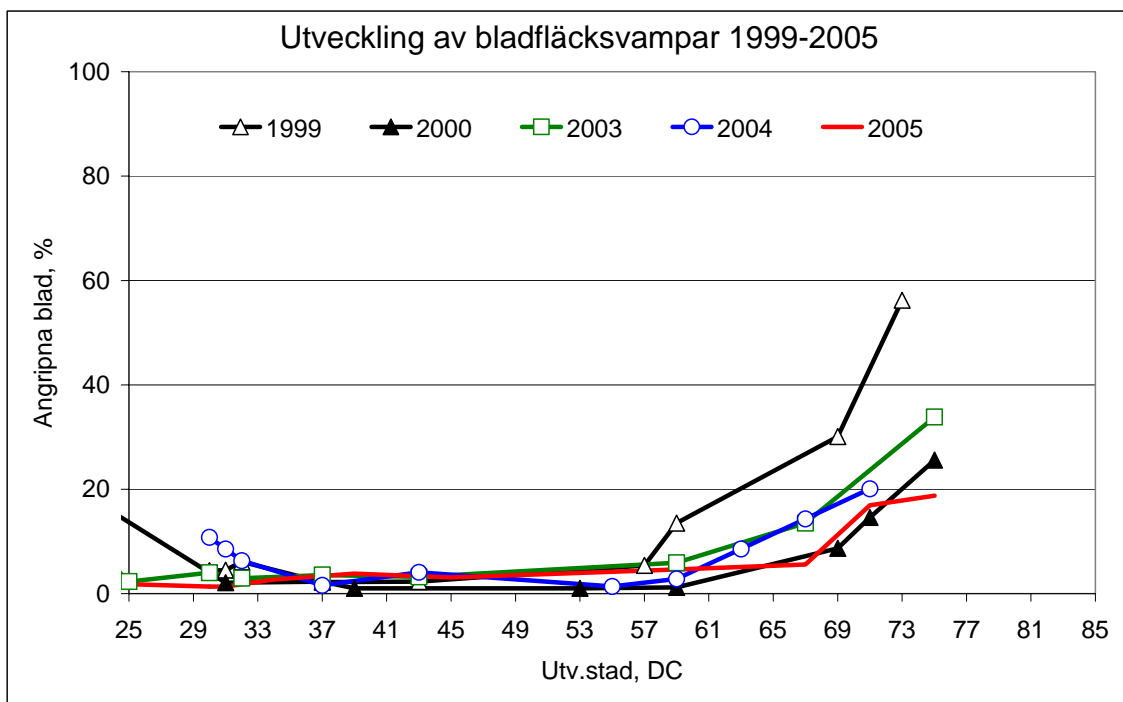
Utveckling av skadegörare 2005 - Allmänna nivåer

Figur 18. Skadegörarutveckling i rågvete 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

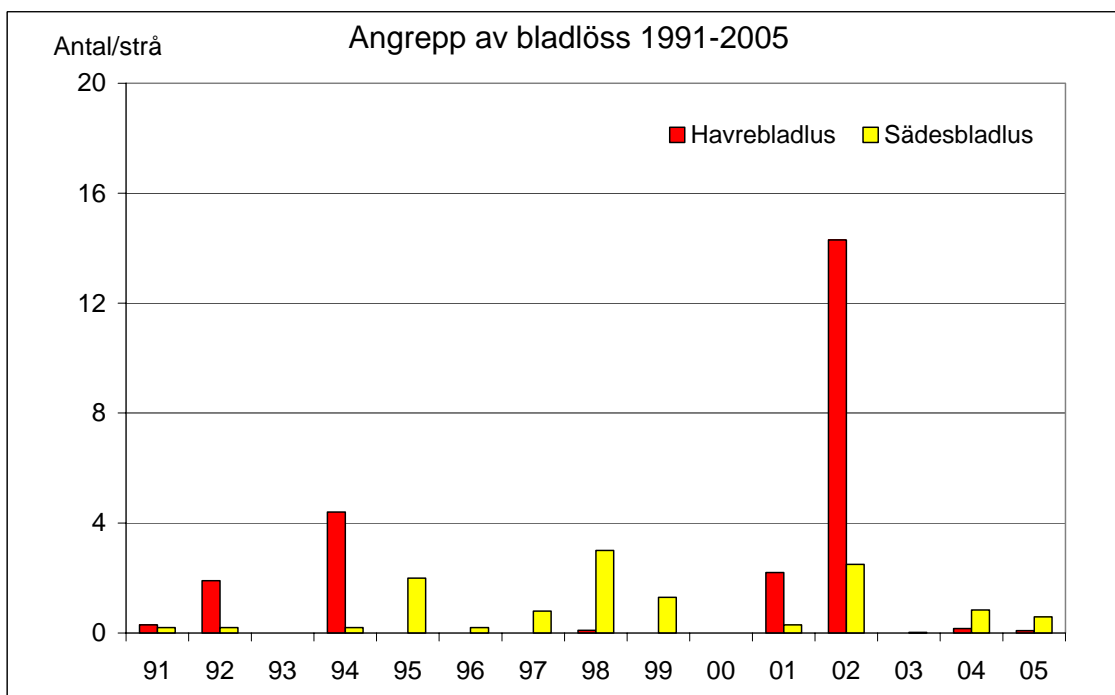
Årsvisa jämförelser

Bladfläcksvampar

Figur 19. Utveckling av bladfläcksvampar i rågvete 1999-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Bladlöss

Figur 20. Angrepp av bladlöss i rågvete 1991-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

HÖSTKORN

Sammanfattning

Angreppen av svampsjukdomar och insekter var totalt små i höstkornet. En viss förekomst av mjöldagg fanns men angreppen utvecklades inte vidare.

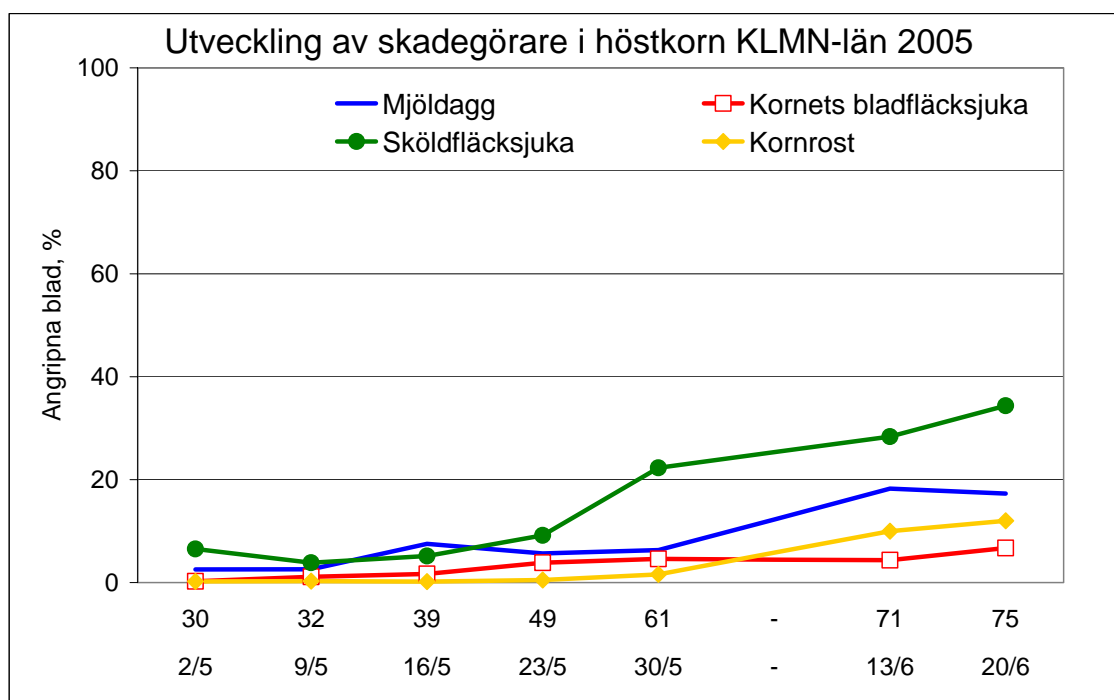
Omfattning och sortfördelning

Tabell 7. Områdesvis sortfördelning i varningsfälten i höstkorn år 2005.

Sort	Bombay	Hampus	Theresa	Vanessa	Övr	Summa
Halland	0	0	0	0	1	1
NV Skåne	1	1	2	1	0	5
SV Skåne	3	0	1	1	0	5
M Skåne	0	0	0	0	0	0
SÖ Skåne	0	0	0	1	0	1
NÖ Skåne	2	0	0	0	0	2
Blekinge	1	0	0	0	0	1
Summa	7	1	3	3	1	15

Utveckling av skadegörare 2005

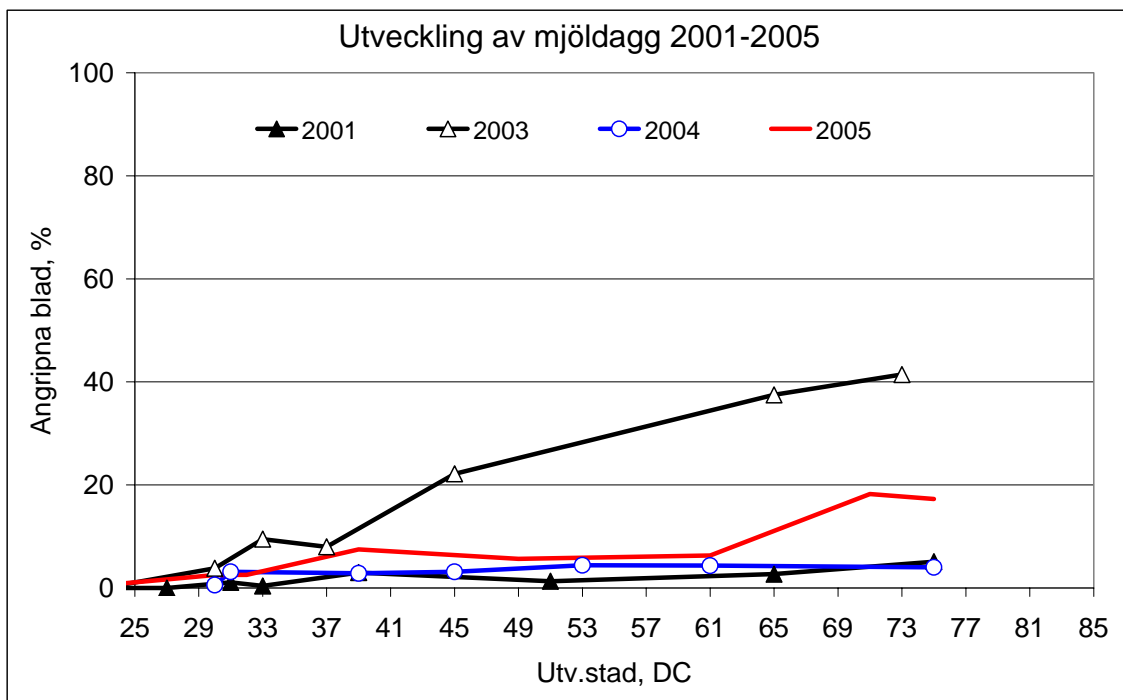
Allmänna nivåer

Figur 21. Skadegörarutveckling i höstkorn 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

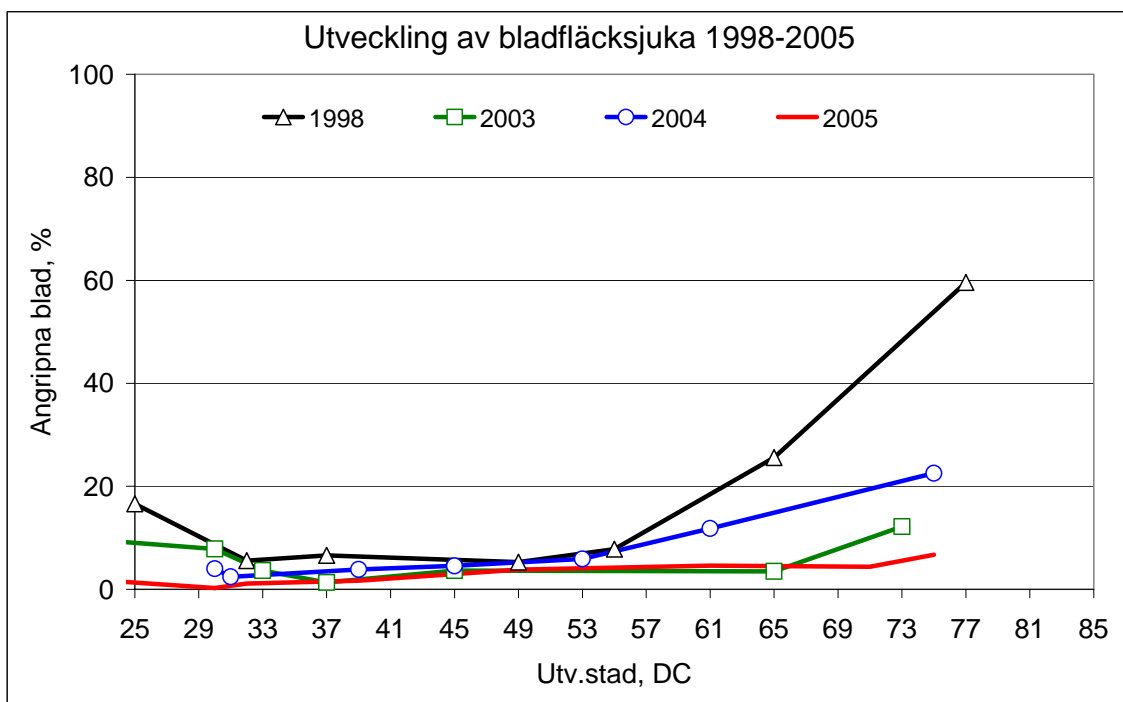
Årsvisa jämförelser

Mjöldagg

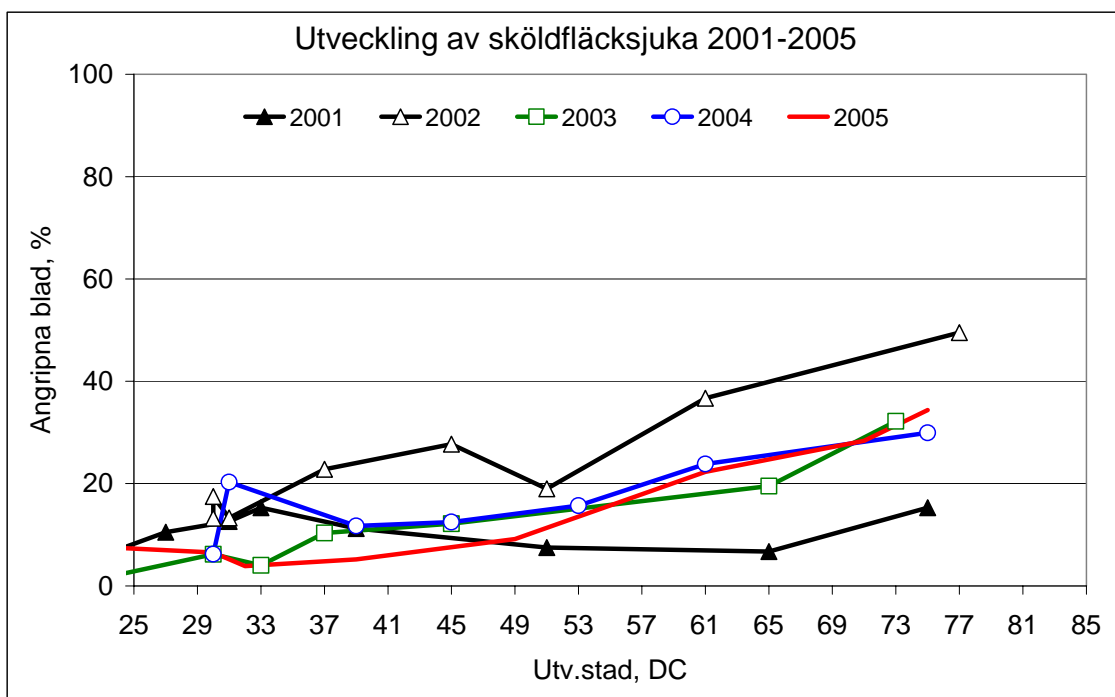
Figur 22. Angrepp av mjöldagg i höstkorn 2001-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornets bladfläcksjuka

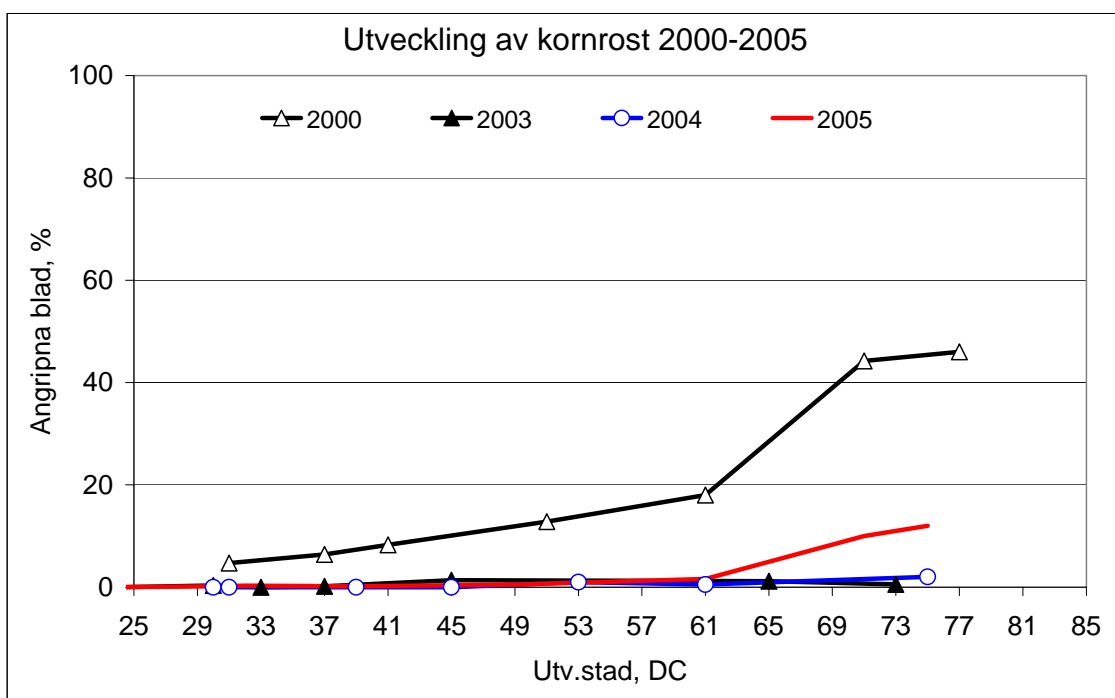
Figur 23. Angrepp av kornets bladfläcksjuka i höstkorn 1998, 2003-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sköldfläcksjuka

Figur 24. Utveckling av sköldfläcksjuka i höst Korn 2001-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornrost

Figur 25. Utveckling av kornrost i höst Korn 2000, 2003-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

VÅRVETE

Sammanfattning

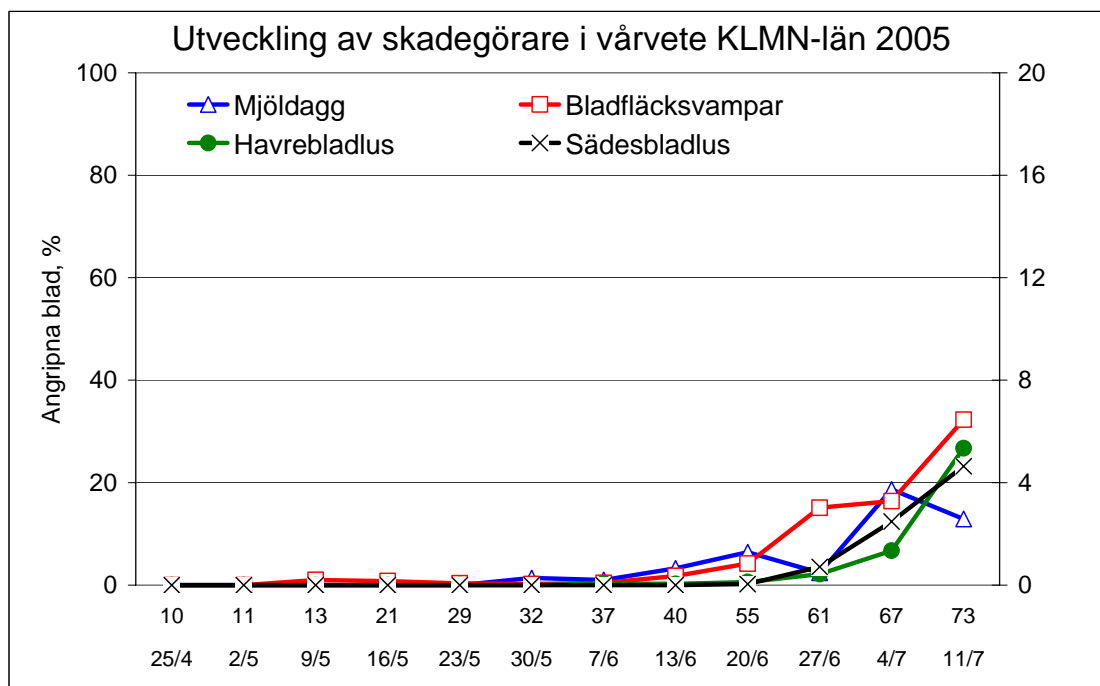
Den torra våren/försommaren medförde dels att bestånden av vårvete oftast var ganska tunna, dels att angreppen av svartpricksjuka och DTR utvecklades sent. Detta ledde också till att slutangreppen blev ovanligt små. Mjöldaggen kom sent och utvecklades långsamt vilket också gav små slutangrepp. Ingen gulrost eller brunrost noterades. Liksom i höstvetet gynnades uppförökningen av bladlöss av det varma vädret runt midsommar. Sädesbladlöss förekom i flertalet fält och vid sista graderingstillfället – beg mjölmognad – överskreds bekämpningströskeln i ca 20 % av prognosfälten. Havrebladlusen förekom i något mindre mängder och bekämpning var motiverad i enstaka fall. Den grönstrimmiga gräsbladlusen förekom också, men endast i små mängder.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 8. Områdesvis sortfördelning i varningsfälten i vårvete år 2005.

	Quarna	Triso	Vinjett	Övr	Summa
Halland	0	0	1	0	1
NV Skåne	0	0	2	0	2
SV Skåne	2	2	3	0	7
M Skåne	0	0	0	0	0
SÖ Skåne	0	0	1	0	1
NÖ Skåne	0	0	3	0	3
Blekinge	0	0	2	0	2
Summa	2	2	12	0	16

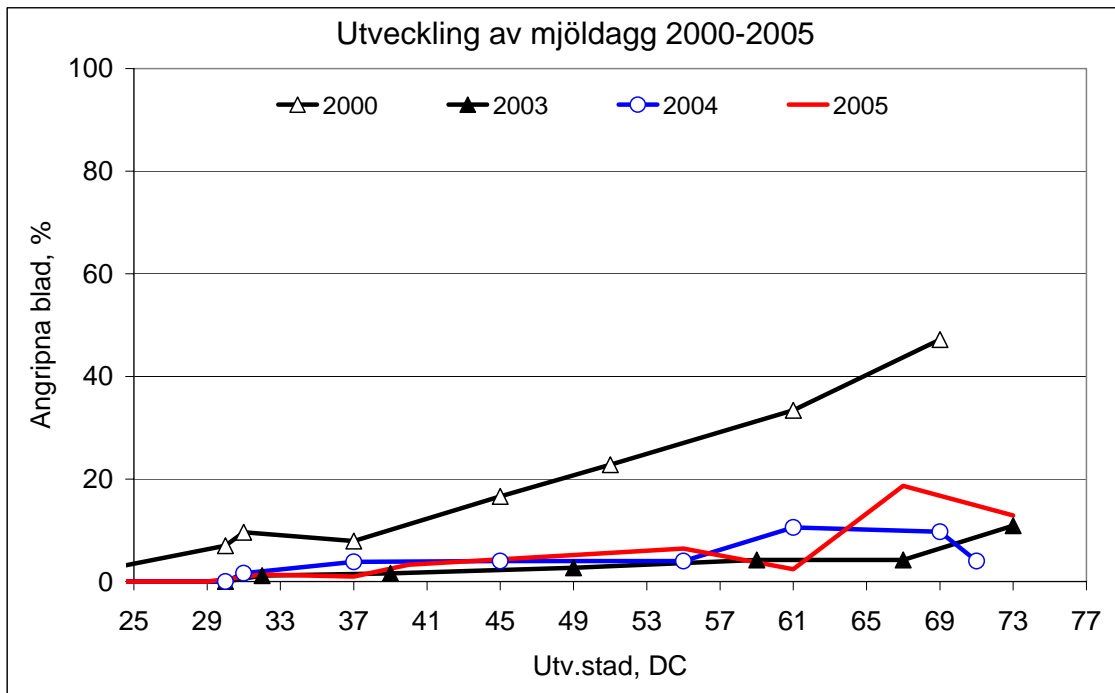
Utveckling av skadegörare 2005 Allmänna nivåer

Figur 26. Skadegörarutveckling i vårvete 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

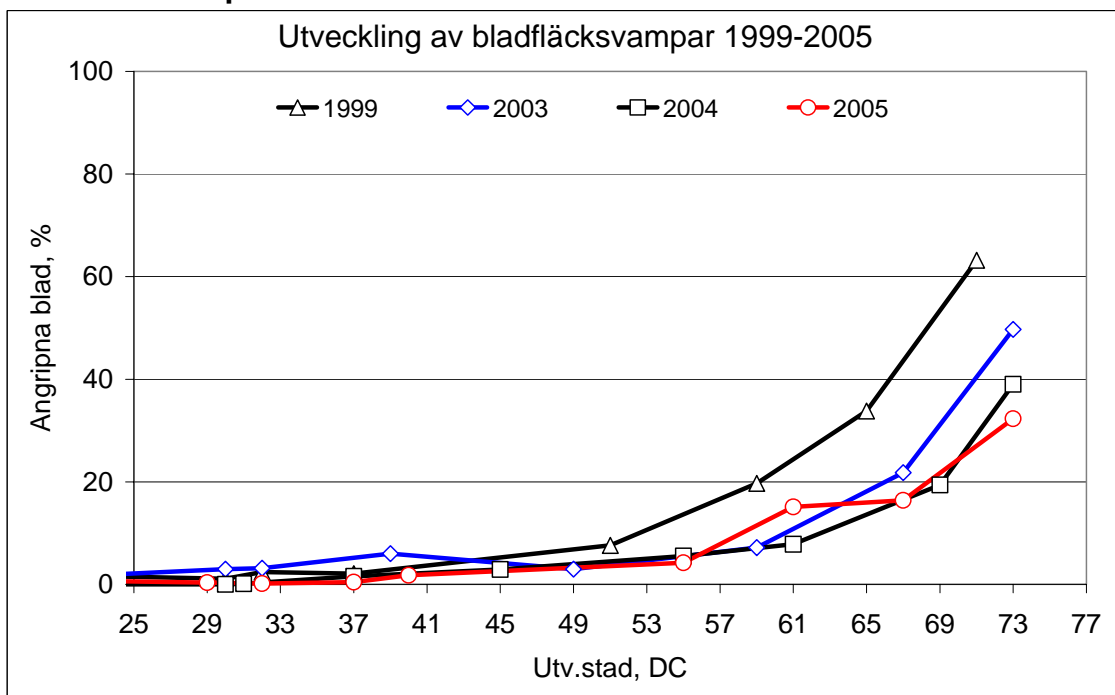
Årsvisa jämförelser

Mjöldagg

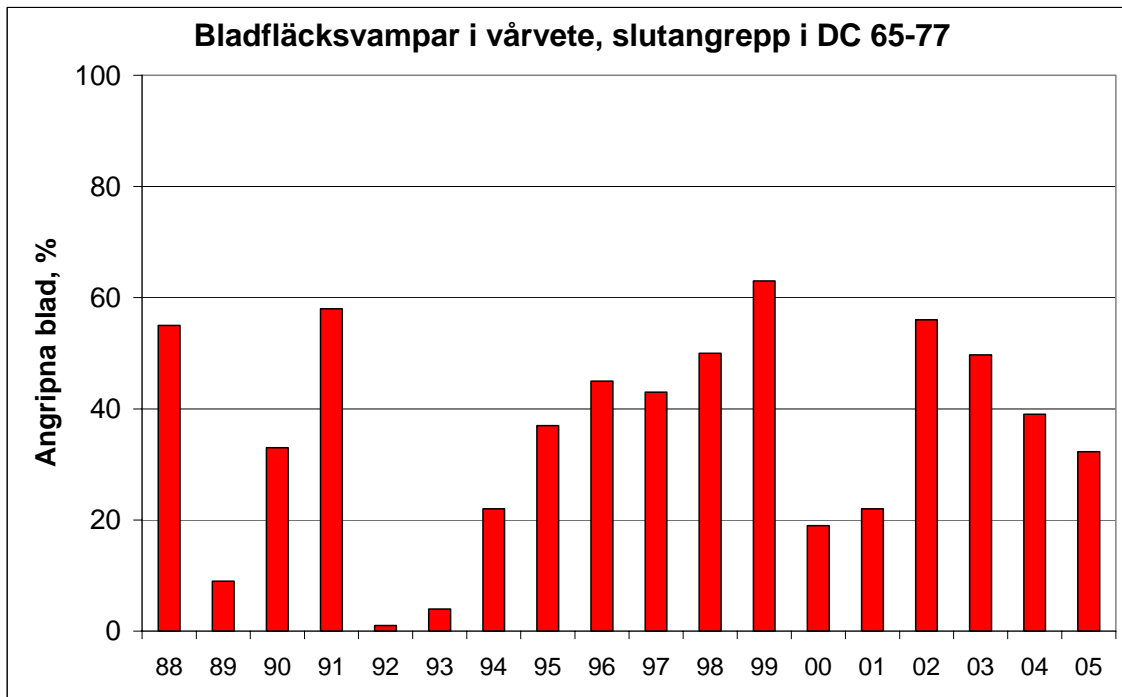

Figur 27. Mjöldaggens utveckling i vårmete 2000, 2003-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Bladfläcksvampar

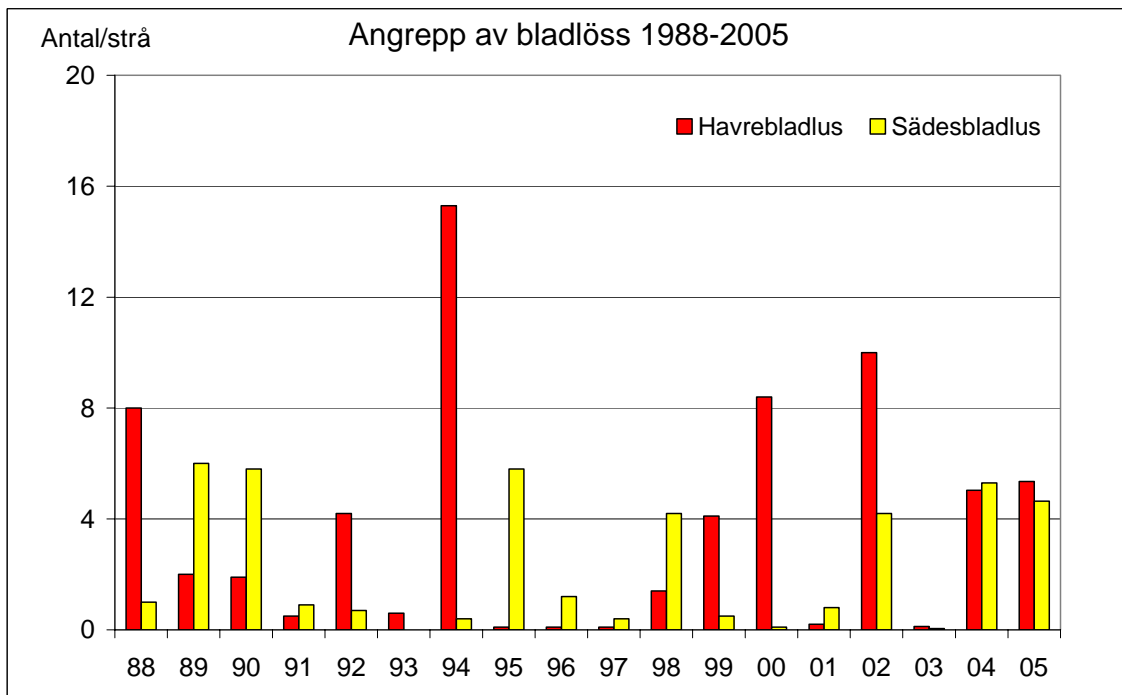

Figur 28. Utveckling av bladfläcksvampar i vårmete 1999, 2003-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Figur 29. Bladfläcksvampar i vårvete, slutangrepp i DC 65-71, 1988-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Bladlöss

Figur 30. Genomsnittligt maxangrepp av bladlöss i vårvete 1988-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

VÅRKORN

Sammanfattning

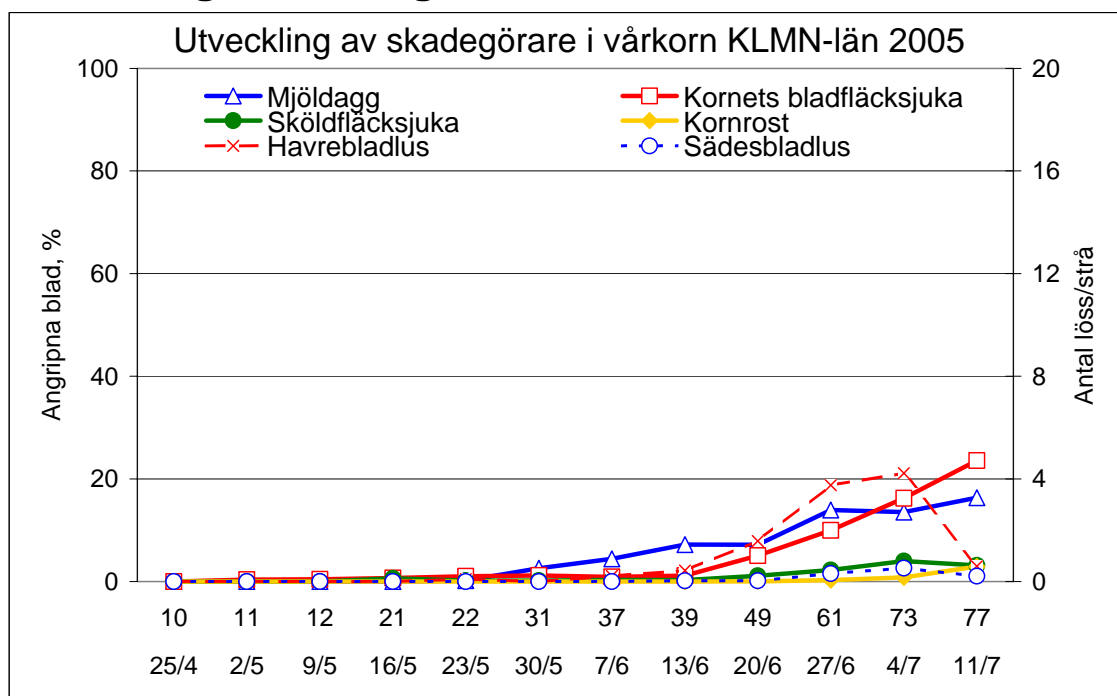
Vårkornet drabbades även i år av torka, vilket medförde att angreppen av svampar överlag var små. Det förekom en del angrepp av kornets bladfläcksjuka och då främst i sorterna Prestige, Otira och Pasadena. Angreppen av mjöldagg var generellt sett något större än 2004 i de mottagliga sorterna Orthega, Pasadena och Sebastian. Angreppen av sköldfläcksjuka och kornrost var små. Havre- och sädesbladlöss förekom i flertalet fält, men bekämpningströsklarna överskreds endast i ca 15 % av fälten. Uppförökningen gick relativt långsamt och maxangreppet uppnåddes först i början av juli, när kornet var i begynnelse av mjölkmodnad. På slutet av säsongen noterades även grönstrimmig gräsbladlus.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 9. Områdesvis sortfördelning i varningsfälten i vårkorn år 2005.

	Barke	Class	Orthega	Otira	Pasadena	Prestige	Sebastian	Simba	Övr	Summa
Halland	0	0	1	1	0	0	0	1	3	6
NV Skåne	1	0	2	1	3	4	1	2	0	14
SV Skåne	1	0	2	0	3	4	1	2	2	15
M Skåne	1	0	1	1	0	2	0	0	0	5
SÖ Skåne	1	1	2	0	2	2	0	3	0	11
NÖ Skåne	3	1	1	0	1	0	0	1	0	7
Blekinge	1	0	3	0	0	0	0	0	0	4
Summa	8	2	12	3	9	12	2	9	5	62

Utveckling av skadegörare 2005

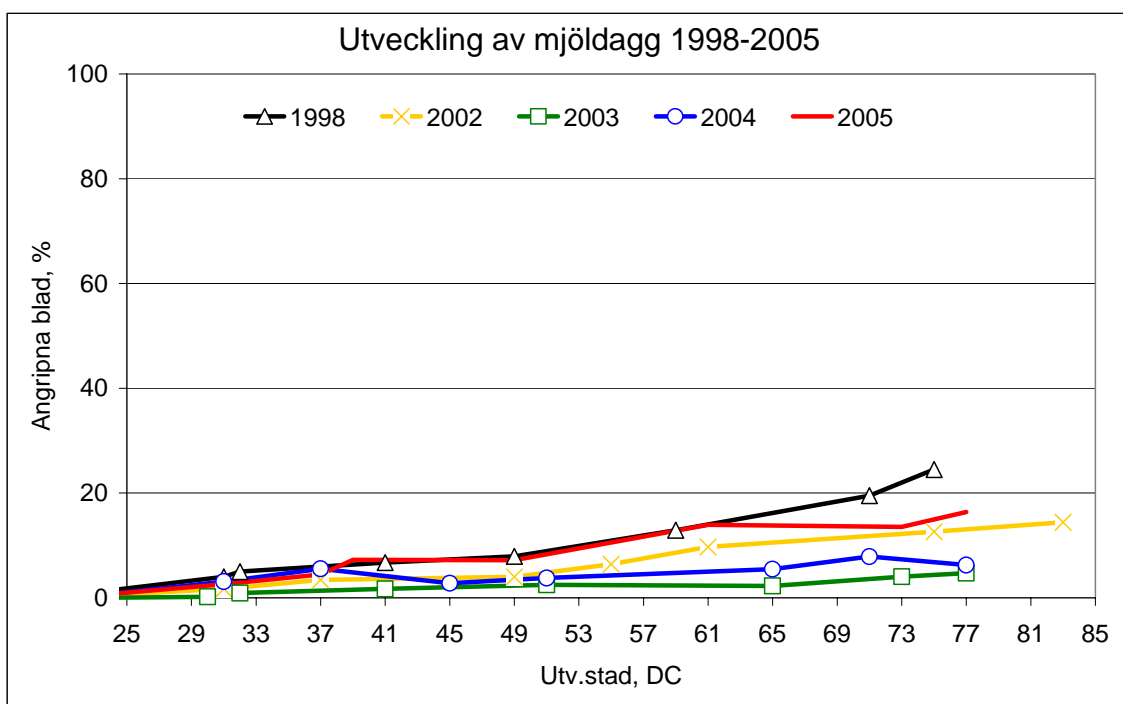

Figur 31. Skadegörarutveckling i vårkorn 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Skadegörare – årsvisa jämförelser

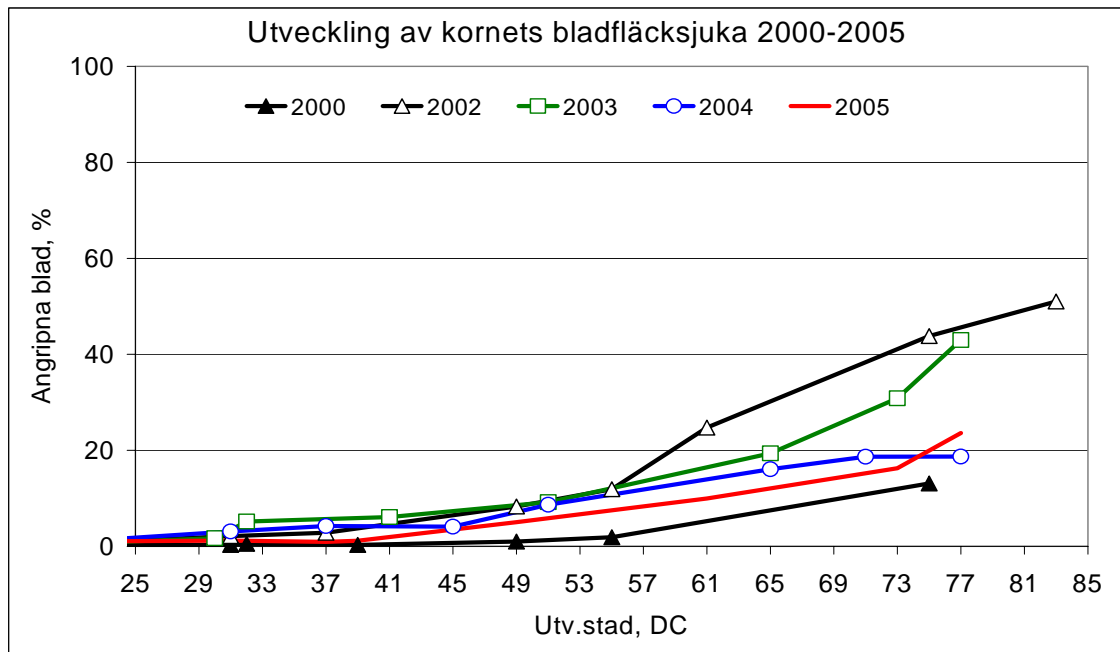
Mjöldagg

Merparten (två tredjedelar) av prognosrutorna låg i sorter med mlo-resistens (Barke, Class, Otira, Prestige och Simba) och i dessa förekom inte alls mjöldagg. Däremot var angrepp av mjöldagg ganska kraftiga i sorter utan mlo-resistens (Orthegea, Pasadena och Sebastian). Slutangreppen för dessa mottagliga sorter blev 35 % angripna blad, vilket kan jämföras med 10 % angrepp under förra året.

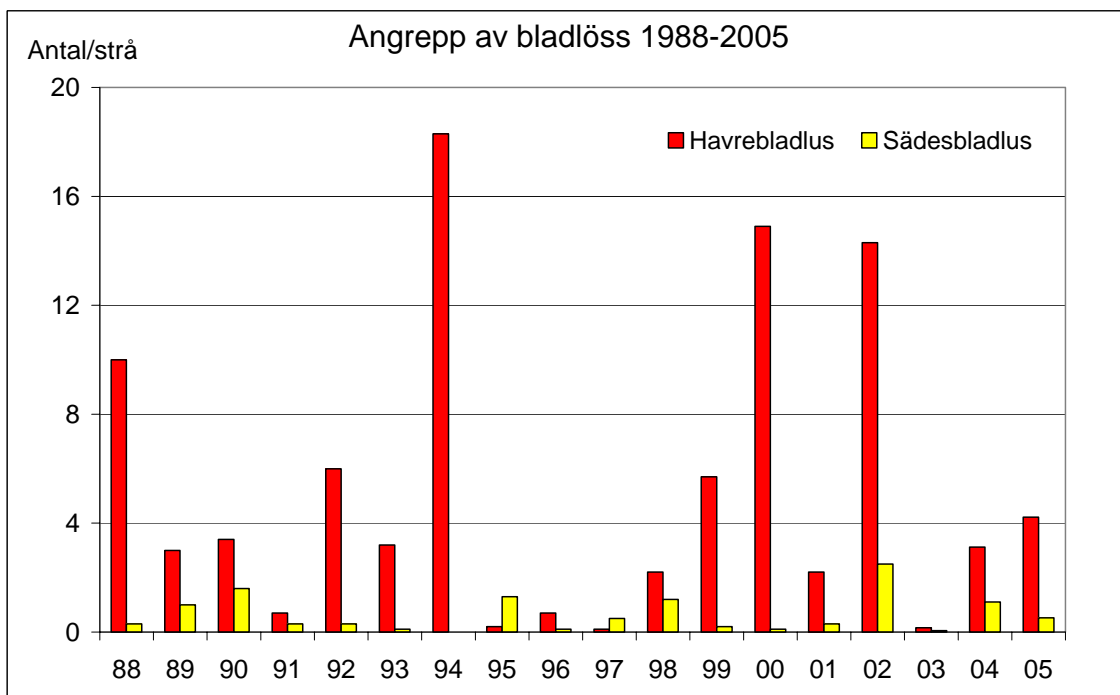
Figur 32. Utveckling av mjöldagg i vårkorn 1998, 2002-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornets bladfläcksjuka

Figur 33. Utveckling av kornets bladfläcksjuka i vårkorn 2000-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Bladlöss

Figur 34. Genomsnittligt maxangrepp av bladlöss i vårkorn 1988-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

HAVRE

Sammanfattning

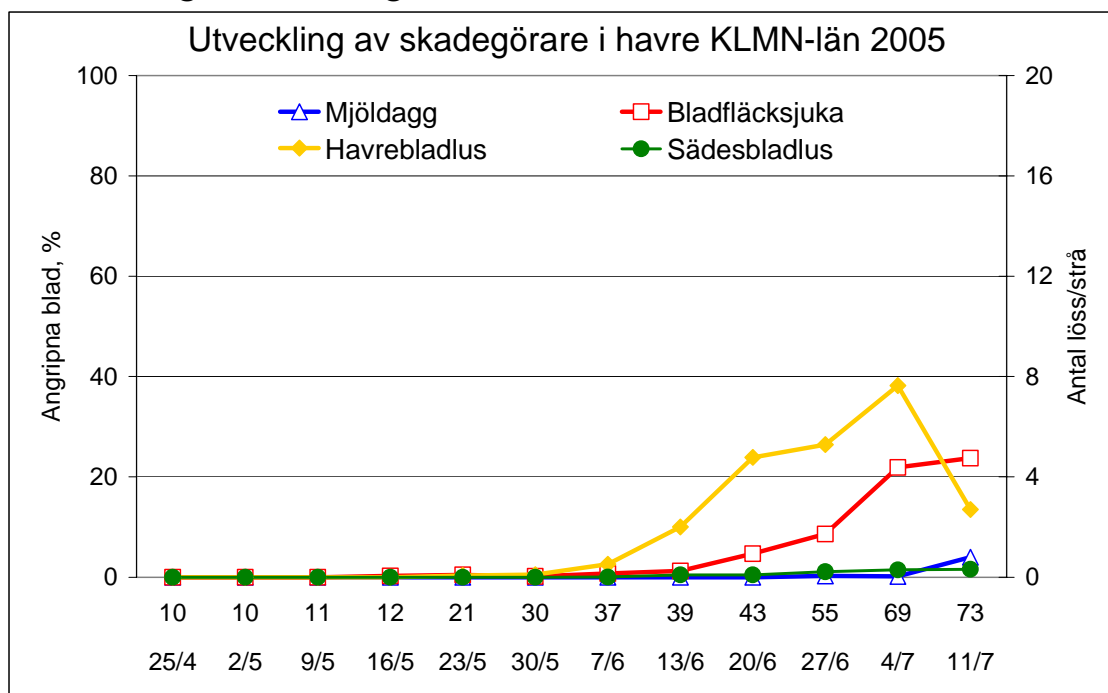
Angreppen av svampsjukdomar var små. Mjöldagg förekom knappast alls och angreppen av havrens bladfläcksjuka utvecklades först sent på säsongen. Den svala våren medförde att 90° D uppnåddes först mellan den 17 och 24 maj, dvs tio dagar senare än 2004. Detta ledde till att angreppen av fritfluga var små. Däremot var förekomsten av havrebladlöss ganska stor och bekämpningströskeln överskreds i ca 40 % av fälten. De första angreppen av havrebladlöss noterades – som vanligt i Blekinge – redan i mitten av maj. Sädesbladlöss noterades i hälften av fälten, men i små mängder. Enstaka plantor med rödsotvirus noterades.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 10. Områdesvis sortfördelning i varningsfälten i havre år 2005.

	Belinda	Freddy	Gunhild	Kerstin	Markant	Matilda	Stork	Övr	Summa
Halland	3	0	1	0	0	1	0	1	6
NV Skåne	2	1	0	0	1	0	2	0	6
SV Skåne	0	0	0	1	2	0	0	0	3
M Skåne	0	0	0	0	1	0	0	0	1
SÖ Skåne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NÖ Skåne	1	1	0	0	0	0	0	0	2
Blekinge	2	1	0	0	0	0	0	0	3
Summa	8	3	1	1	4	1	2	1	21

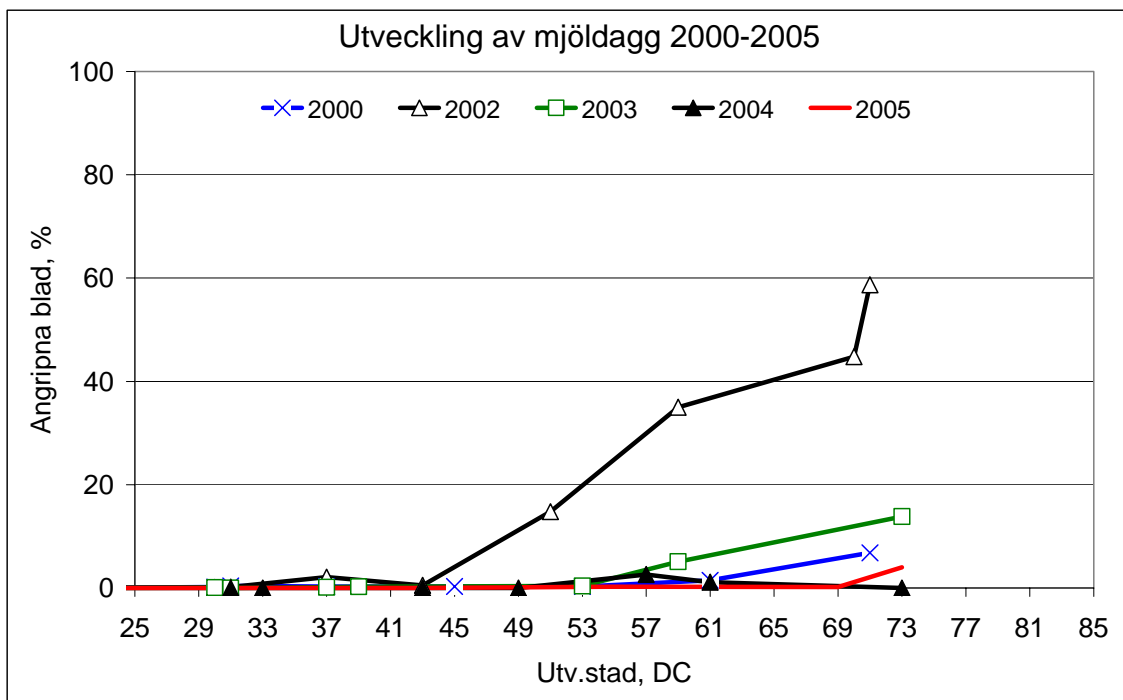
Utveckling av skadegörare 2005 - Allmänna nivåer

Figur 35. Skadegörarutveckling i havre 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

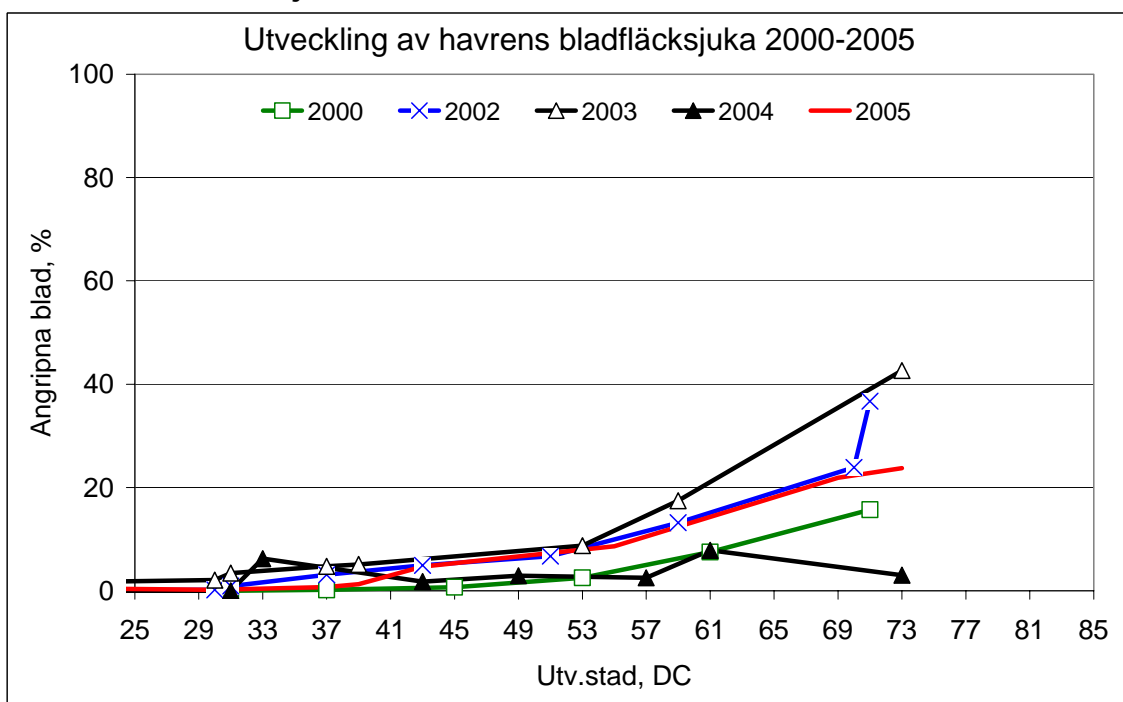
Årsvisa jämförelser

Mjöldagg

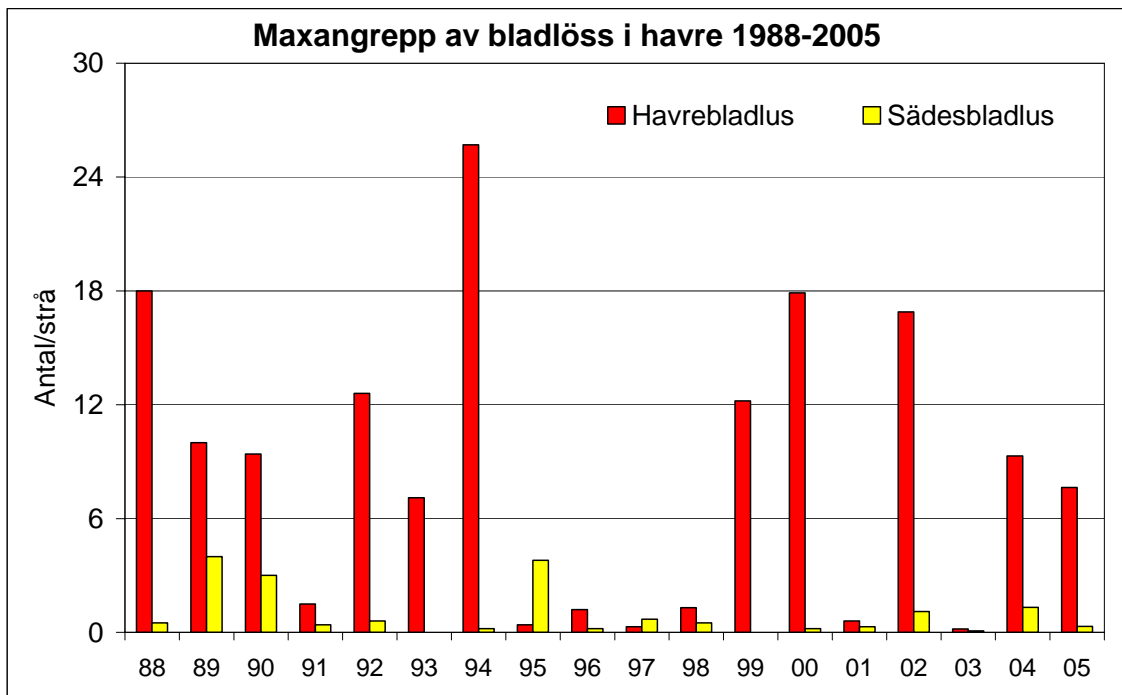
Figur 36. Mjöldaggens utveckling i havre 2000-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Havrens bladfläcksjuka

Figur 37. Utveckling av havrens bladfläcksjuka 2000-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Bladlöss

Figur 38. Genomsnittligt maxangrepp av bladlöss i havre 1988-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

ÄRTER

Sammanfattning

Ärtbladlöss förekom i alla fält – i vissa fält i kolossala mängder. Bekämpningströskeln överskreds i alla fält utom ett. Bladmögel noterades i flertalet fält.

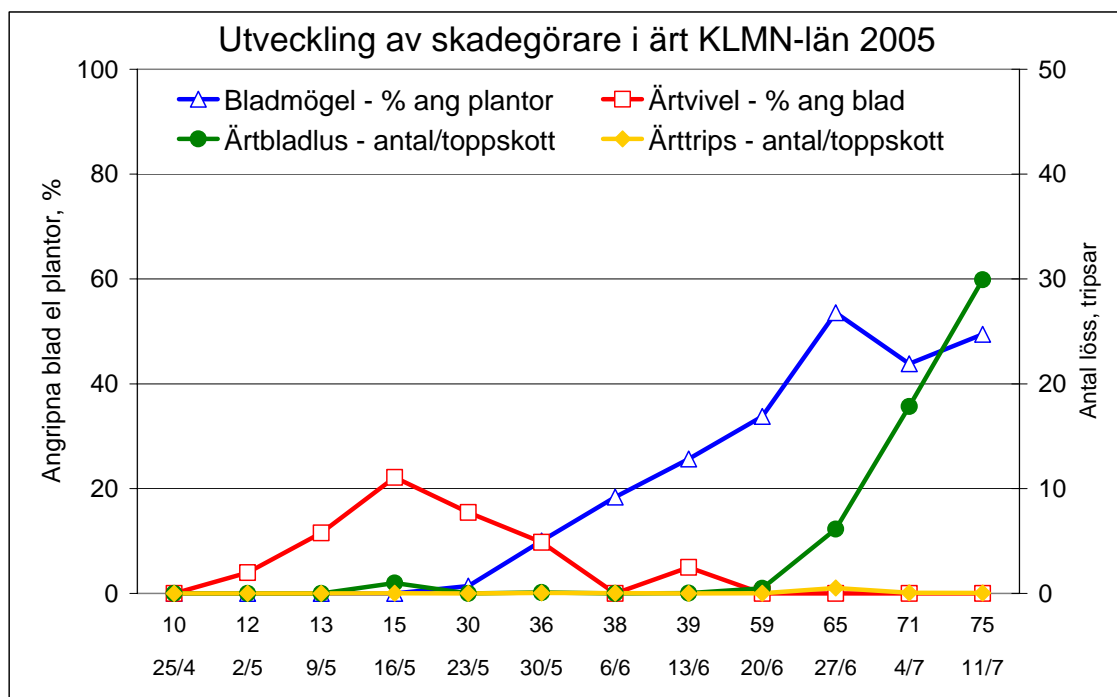
Omfattning och sortfördelning

Tabell 11. Områdesvis sortfördelning i varningsfälten i ärter år 2005.

	Brutus	Celine	Faust	Nitouche	Övr	Summa
Halland	0	0	1	0	0	1
NV Skåne	1	3	1	0	1	6
SV Skåne	0	0	0	1	0	1
M Skåne	0	0	0	1	0	1
SÖ Skåne	0	0	2	0	0	2
NÖ Skåne	1	0	0	0	1	2
Blekinge	0	0	1	0	0	1
Summa	2	3	5	2	2	14

Utveckling av skadegörare 2005

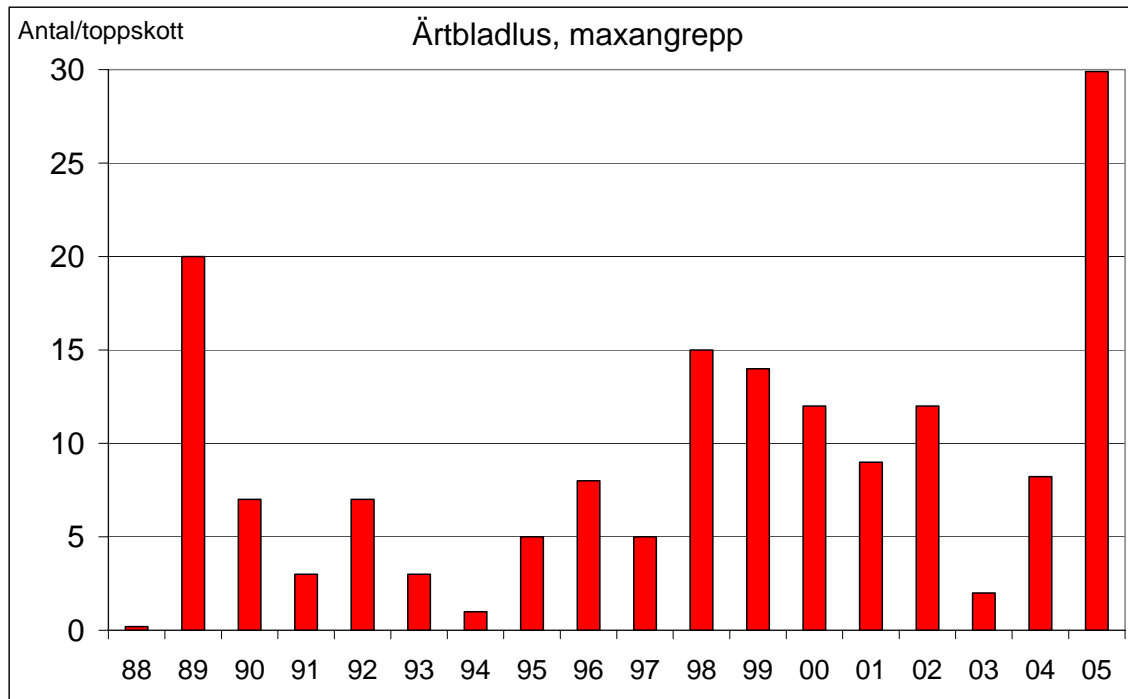
Allmänna nivåer

Figur 39. Skadegörarutveckling i ärter 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Årsvisa jämförelser

Ärtbladlöss

Figur 40. Genomsnittligt maxangrepp av ärtbladlusen 1988-2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

HÖSTRAPS

Sammanfattning

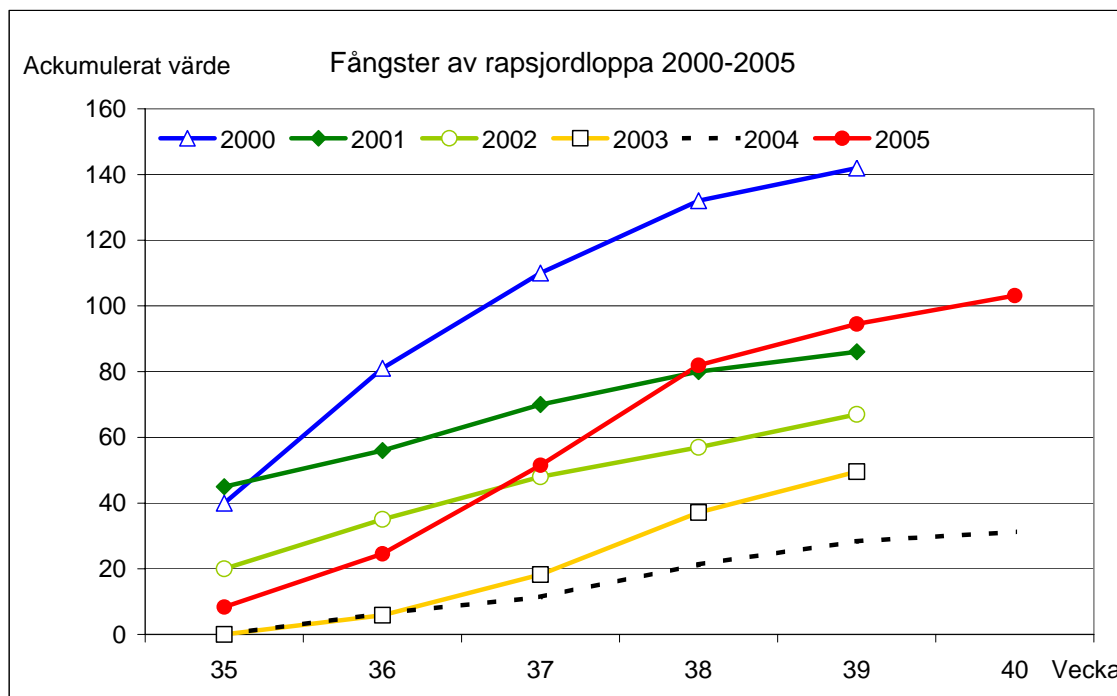
Höstrapsen hade för andra året i rad ett gynnsamt år och den genomsnittliga skörden för Skåne blev 3500 kg/ha, vilket är i linje med 2004 och rekordåret 1989. God plantetablering på hösten med fina bestånd tillsammans med gynnsamt väder och att kransmögelangreppen kom sent, ledde till en god skörd. Angreppen av svampsjukdomar blev sammantaget små, vilket kan bero på torkan under våren/försommaren. Bomullsmögel förekom i mycket liten omfattning, i genomsnitt var endast 1 % av plantorna angripna. Angreppen av kransmögel utvecklades ovanligt långsamt och vid skörden förekom främst bronsfärgade stjälkar medan mikrosklerotier påträffades endast hos ett fåtal plantor – därmed blev skördepåverkan av kransmögel relativt liten. Torröta förekom endast som stjälkangrepp, vilket är av mindre betydelse, medan rothalsröta förekom knappast alls. Ljus bladfläck och svartfläcksjuka förekom i liten utsträckning.

Förekomsten av rapsbaggar var ovanligt liten i höstrapsen. Inflygningen av rapsjordloppa var låg hösten 2004 men uppvisade en klar ökning hösten 2005, vilket pekar på att vi är i början av en period med större angrepp.

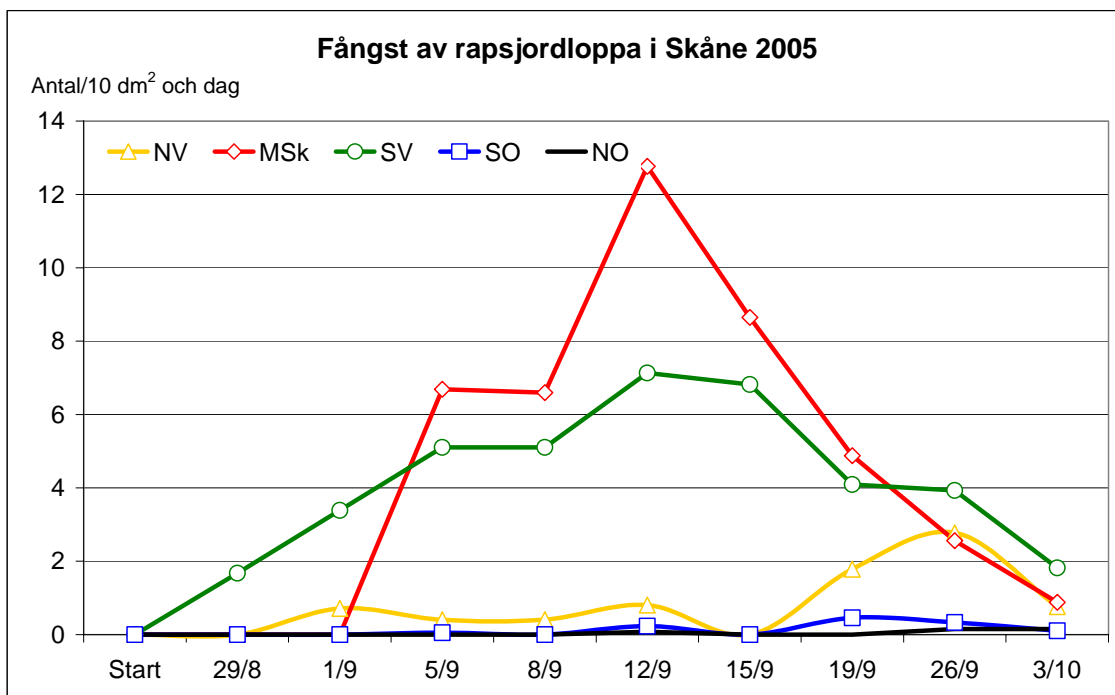
Veckovisa inventeringar gjordes i åtta höstrapsfält och tre vårrapsfält. Strax före skörd gjordes en inventering av svampsjukdomar i 30 höstrapsfält i Skåne.

Utveckling av skadegörare 2005 - Årsvisa jämförelser

Rapsjordloppa

Figur 41. Höstinflygning av rapsjordloppa till höstrapsfält 2000-2005, skålfångster. Medeltal av 13-25 fält/år i Skåne. Den veckovisa fångsten är summerad.

Figur 42. Fångst av rapsjordloppa i olika delar av Skåne hösten 2005.

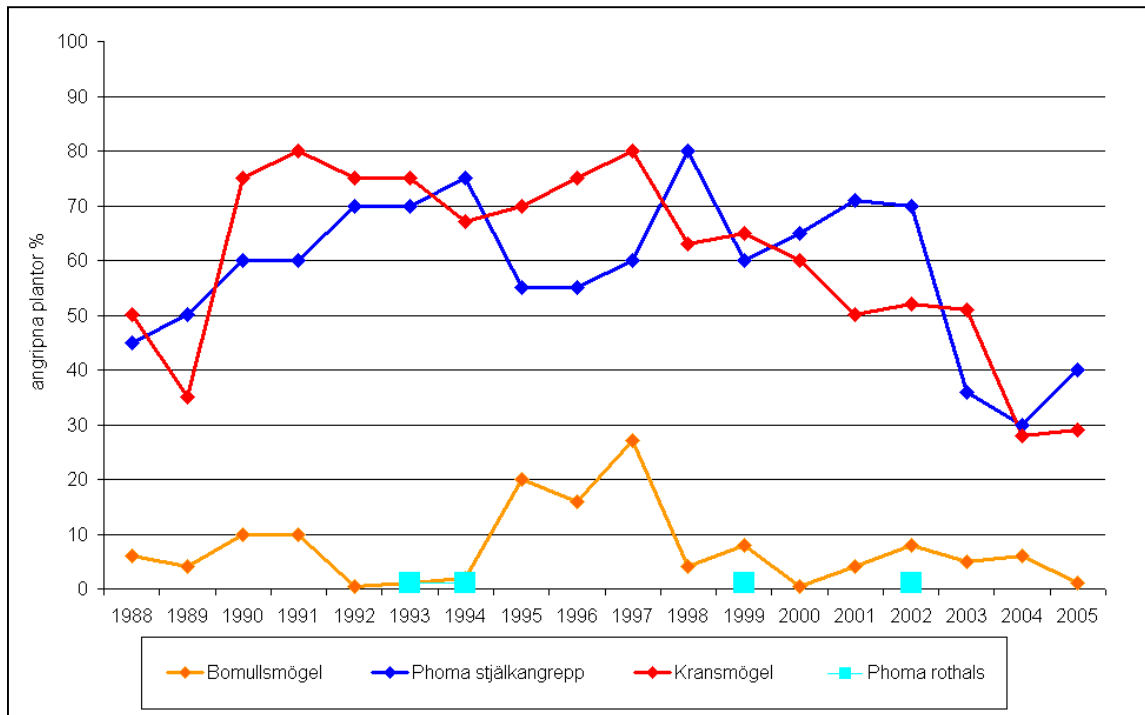
Angreppen av rapsjordloppan följer en tydlig periodicitet av ca 7 år. Senaste stora angreppen förekom 2000-2002. Det förväntades därför under 2005 något mer angrepp än 2004. Det extremt varma och soliga vädret under september medförde emellertid stor inflygning av rapsjordloppan vilket resulterade i fångster i nivå med eller t o m högre än 2001 och 2002. Vi bör därför kunna räkna med ganska höga nivåer under 2006. Som framgår av figur 42 var angreppen störst i SV och M Skåne.

Larvangreppens storlek undersöks under våren 2005.

Svampsjukdomar

Angreppen av svampsjukdomar var ovanligt små. Sklerotiedepåer fanns utplacerade i åtta höstrapsfält och de första apothecierna noterades först i mitten av maj då rapsen redan befann sig i begynnande blomning. Speciellt april men även maj månad var betydligt torrare än normalt. Risk för angrepp bedömdes därför vara liten med undantag för de områden (NV och mellersta Skåne) där nederbörden var större. Under resten av sommaren fortsatte det torra vädret och därmed blev angreppen av bomullsmögel små, i genomsnitt endast 1 % (variation 0-16%).

Kransmöglet utvecklades långsamt och symptomen uppträdde sent för andra året i rad vilket ledde till att kransmöglets skördepåverkan blev liten. Eventuellt kan det torra vädret under försommaren ha haft en bromsande effekt på kransmöglets utveckling. Torröta visade sig främst som ytliga stjälkangrepp, medan kraftigare angrepp vid rothalsen förekom i mycket liten omfattning. Svartfläcksjuka förekom i enstaka fält i juli, men oftast med små angrepp. Ljus bladfläcksjuka var av liten betydelse.

Figur 43. Angrepp av olika svampsjukdomar i höstraps i Skåne 1988-2005. Årliga inventeringar av 25-40 fält.

POTATIS

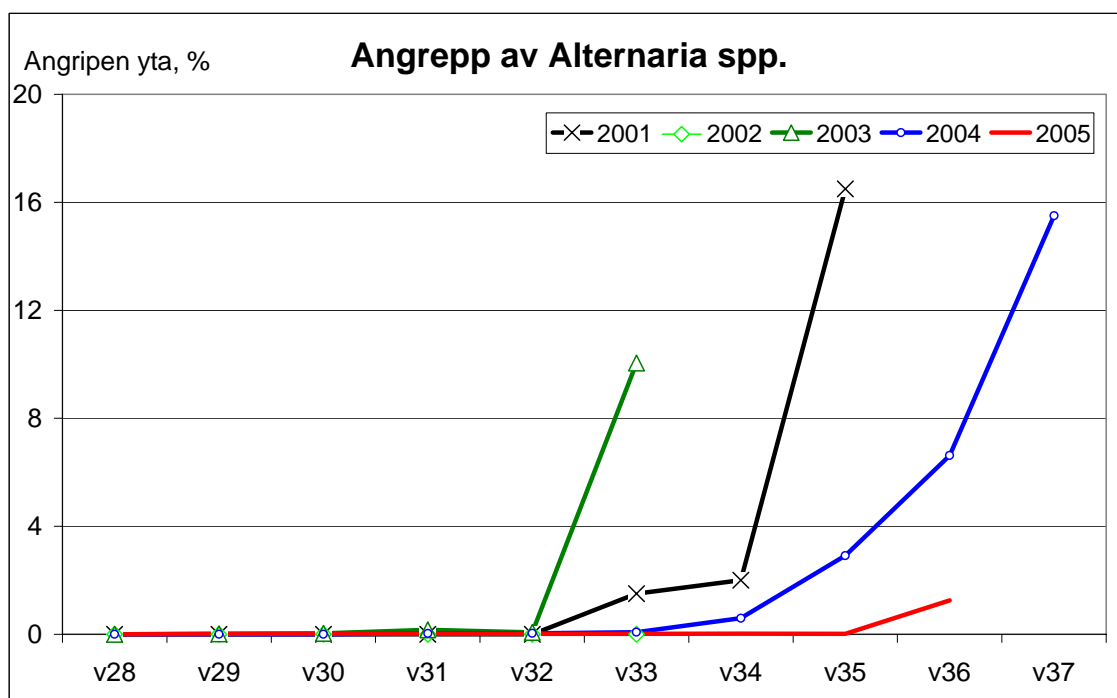
Omfattning

Växtskyddscentralen medverkade även 2005 tillsammans med rådgivare inom potatisområdet i ett rapporteringssystem för bladmögelangrepp, vilket har sammanställts på Internet (www.web-blight.net). Under tiden juli-aug följdes dessutom ett mindre antal fält (14 st) veckovis främst för gradering av torrfläcksjuka och stritförekomst.

Utveckling av skadegörare 2005

Torrfläcksjuka

Samtliga stärkelse- och matpotatisfält som undersöktes angreps av torrfläcksjuka (*Alternaria* spp). De första angreppen konstaterades i Halland och södra Skåne i mitten av juli och för övriga fält någon vecka senare. Angreppen utvecklades emellertid inte alls och låg kvar på mycket låga nivåer fram till sista avläsningen i början av september. Slutangreppen blev också mycket små (jämför 2002-04 i figur 44).

Figur 44. Utveckling av torrfläcksjuka (*Alternaria* spp) 2001-2005, ca 15 fält/år. 2001-03 gjordes graderingarna övervägande i stärkelsepotatis och under 2004-05 i både mat- och stärkelsepotatis.

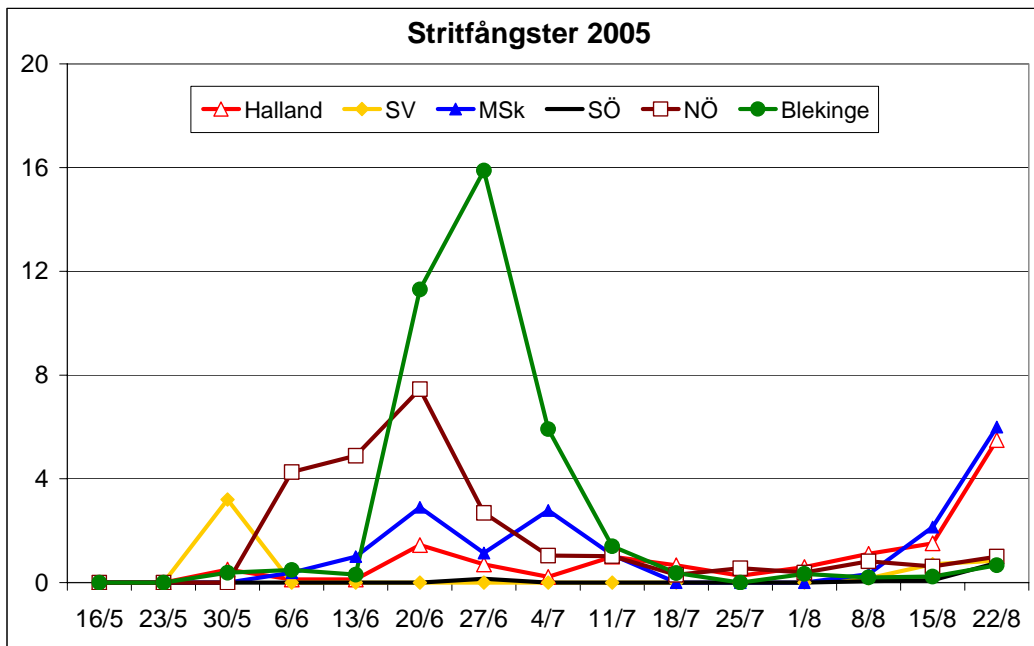
Potatisbladmögel

Den torra försommaren missgynnade även bladmöglet och de första angreppen rapporterades från Bjärehalvön i vävtäckt odling kring den 20 maj, ungefär som 2004. På sydkusten konstaterades angrepp i början av juni. Därefter hittades nya angrepp i först Kullabygden, sedan NV Skåne och Halland, och i början av juli hade angrepp

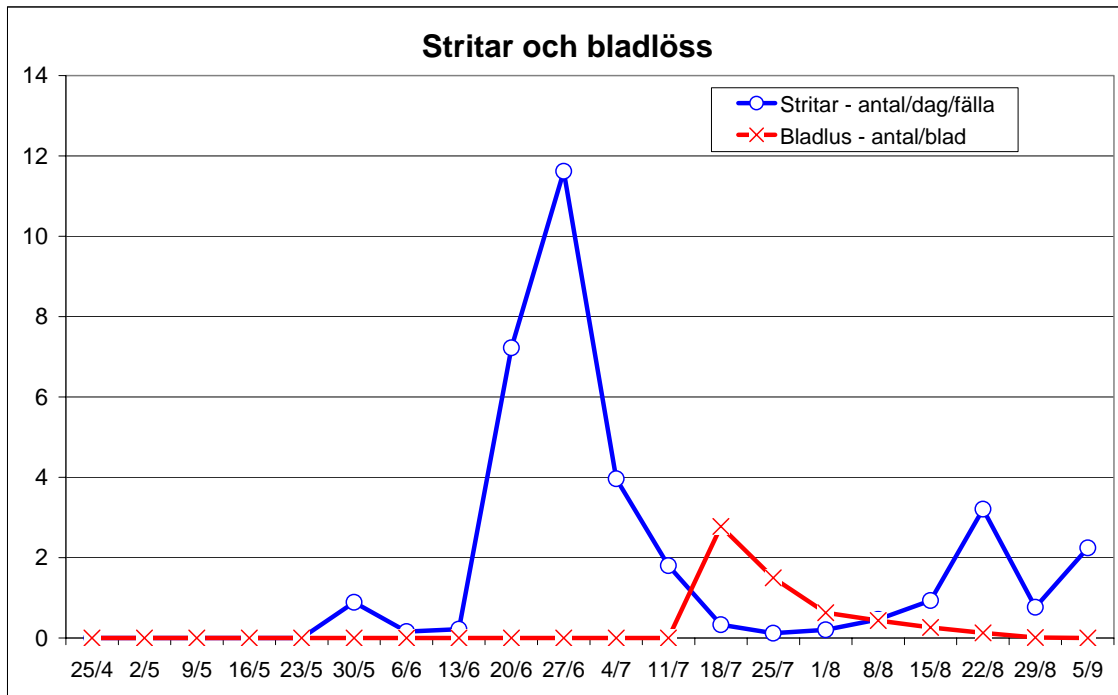
konstaterats i enstaka fält i stort sett hela odlingsområdet, dock i mindre omfattning än under 2004. Därefter följde en period med torrare och varmare väder som inte gynnade svampen lika mycket som under 2004 – totalt sett blev angreppen också mindre än 2004.

Direktskadegörande insekter

I ett antal potatisfält, främst i NÖ Skåne, sattes klisterfällor ut för att mäta inflygningen av stritar till fälten. De första stritarna noterades redan den 30 maj. Förekomsten var som vanligt störst i NÖ Skåne och Blekinge. Den första inflygningstoppen kom i slutet av juni, medan andra generationen uppvisade sin inflygningstopp i andra hälften av augusti. (Figur 45 och 46)

Figur 45. Stritförekomst i matpotatis- men främst stärkelsepotatisfält 2005. 2-3 fält/område förutom NÖ Skåne (10 fält)

Figur 46. Stritförekomst i matpotatis- men främst stärkelsepotatisfält 2005. 2-3 fält/område förutom NÖ Skåne (10 fält)

Förekomsten av bladlöss blev till slut relativt liten – i mitten av juli föreföll det som om det skulle bli allvarliga angrepp men dessa ebbade ut, eventuellt beroende på en något kallare period i slutet av juli. Endast ett fält översteg bekämpningströskeln (10 löss/blad).

SOCKERBETOR

Sådden av sockerbetor var tidig med medelsådatum redan den 8 april. Den torra våren medförde att uppkomsten varierade och blev utdragen med två uppkomstperioder i många fält. Trots den utdragna uppkomsten utgjorde inte uppkomstskadegörarna några större problem. Däremot noterades problem med möss som åt upp fröna mellan sådd och uppkomst. Betbladlös förekom och uppförökades snabbt i många fält trots Monturbetning. Bekämpningströskeln överskreds i 11 av 14 fält. Den torra sommaren gynnade även betflugan vilket ledde till att angreppen var något större än normalt.

Omfattning

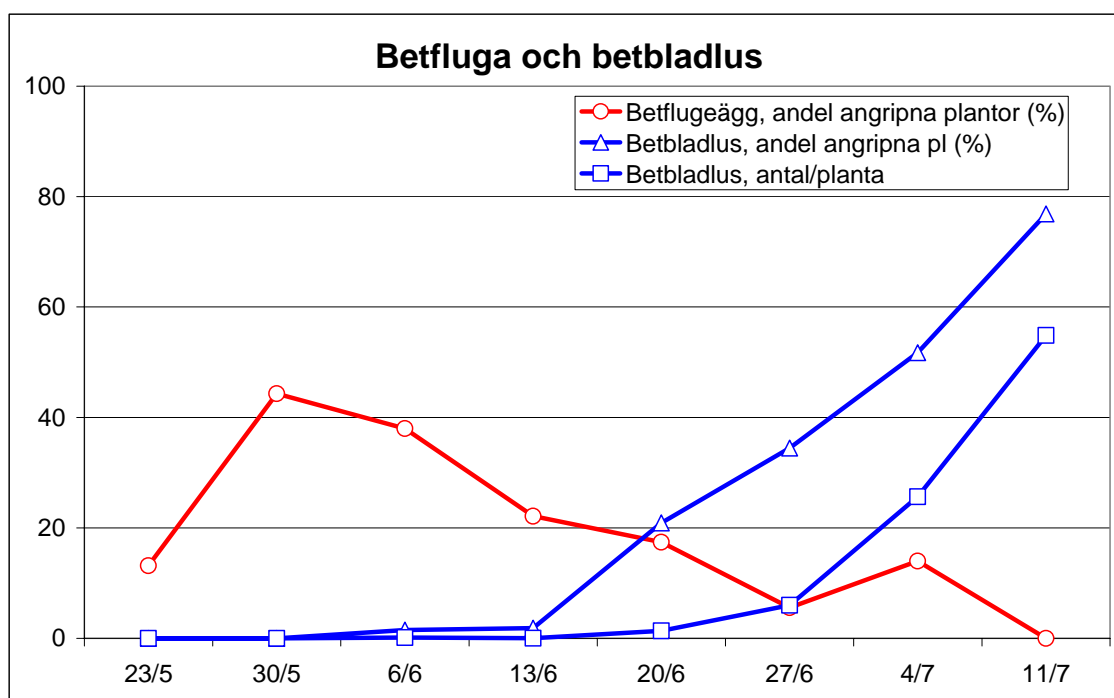
Tabell 12. Områdesvis sortfördelning i varningsfälten i sockerbetor år 2005.

	Anemona	Arcanta	Etna	Jakarta	Philippa	Santiago	Sapporo	Summa
Halland	0	0	0	0	0	1	4	6
NV Skåne	0	0	0	0	1	0	2	3
SV Skåne	0	0	1	0	1	0	0	2
M Skåne	0	0	0	0	1	0	0	1
SÖ Skåne	2	0	0	1	0	0	0	3
NÖ Skåne	0	2	0	0	0	0	0	3
Blekinge	0	0	0	0	2	0	0	2
Summa	2	2	1	1	5	1	6	20

Under april-juli följdes angreppsnivåerna i 15 fält och i andra delen av säsongen (juli-september) i 8 fält (varav tre i samma fält som under första delen av säsongen).

Utveckling av skadegörare 2005

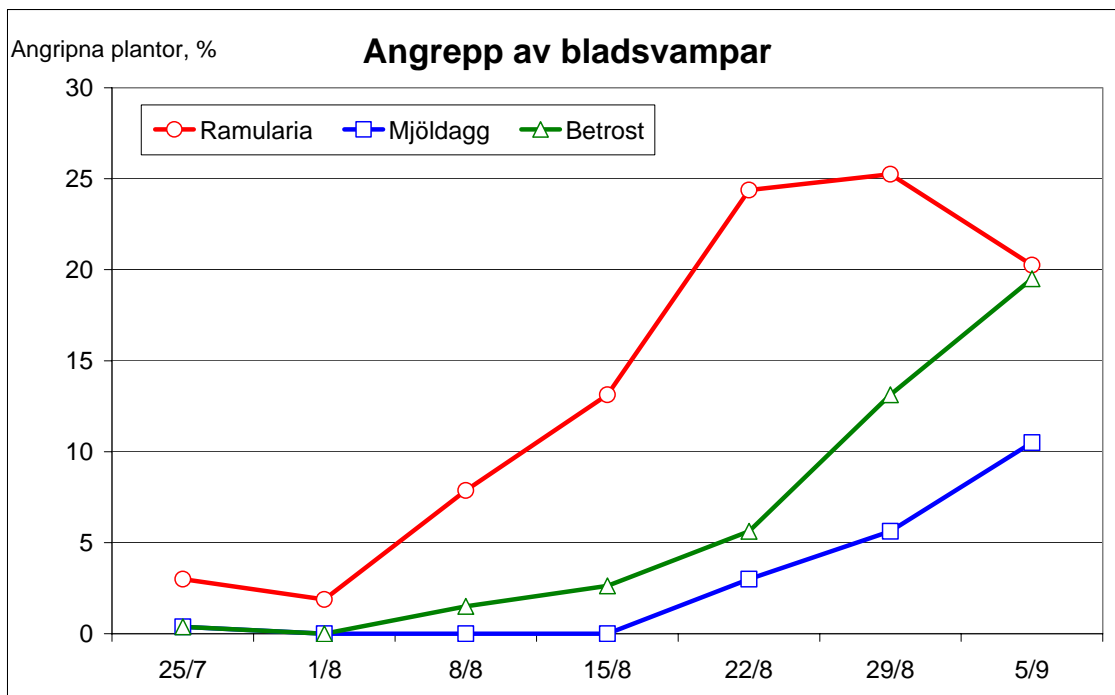
Allmänna nivåer

Figur 47. Angrepp av betfluga och betbladlus 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Bladsvampar

Ramularia-angreppen började redan i slutet av juli och blev i en del fält ganska kraftiga, särskilt i Halland. Mjöldaggen kom något senare, i slutet av augusti, och hann aldrig bli något problem. Betrosten började däremot redan i slutet av juli och blev i några fält ganska allvarlig, speciellt i SÖ Skåne. Daniscos provisoriska bekämpningströskel* överskreds i knappt hälften av fälten.

Figur 48. Angrepp av Ramularia, mjöldagg och betrost i åtta prognosfält 2005. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

* Provisorisk bekämpningströskel:

1-15 augusti >15 % angripna blad (sammanlagt angripna blad av mjöldagg, betrost eller Ramularia/Cercospora).

Författare: Torbjörn Ewaldz och Gunilla Berg
Omslag: Septoria tritici
Foto: Peder Waern

Eftertryck tillåts om källan anges.

Adresser:
Växtskyddscentralen
Box 7044
750 07 Uppsala
Tel. 018-67 10 00

Växtskyddscentralen
581 86 Linköping
Tel. 013-19 65 90

Växtskyddscentralen
Box 224
532 23 Skara
Tel. 0501-60 58 60

Växtskyddscentralen
Flottiljvägen 18
392 41 Kalmar
Tel. 0480-42 00 25

Växtskyddscentralen
Box 12
230 53 Alnarp
Tel. 040-41 50 00

Internet: www.sjv.se/vsc

Jordbruksverket
551 82 Jönköping
Tfn 036-15 50 00 (vx)
E-post: jordbruksverket@sjv.se
Internet: www.sjv.se